

2011./4.évfolyam/1.szám

A tartalomból:

- Bazilikafelújítás
- Interjú Richárd atyával
- Pannonhalma '56-ban
- Megemlékezés Habsburg Ottóról
- Interjú Drozdík Attilával
- Te is lehetsz hajléktalan!

Pannonhalma –

Tartalom

02 Tartalomjegyzék

Maradunk

03 Ausculta

04 Akkor és most

Környezettudatosság és bencés hagyomány

06 Életünk

A Vár utcai fiúk

Valaki járt a fák hegyén

07 (Éden)kerti állapot

08 Bazilikafelújítás - Erit nomen meum ibi...

10 Fejlődési pályán

Digitális világ - interaktív oktatás

Megújuló sportpályák

11 Rendes prefektusok - interjú Richárd atyával

13 BDSZ-morzsák

16 Civilizált prefektusok - interjú Drozdík Attilával

18 Iskolatörténet - Forradalmi láz

20 Világot lát(t)unk

... a túratársak változnak csak

Csíkszereda - Naplórészlet

22 Hic fuit - Megemlékezés Habsburg Ottóról

23 Bíborosi búcsúztató

24 Életünk - Te is lehetsz hajléktalan!

26 Könyvajánló

Támogatóinknak

27 Qpaci gólyák

Maradunk

Amikor útjára indítottuk ezt az újságot, az öregdiákokra gondoltunk. Milyen jó lenne, ha az a nehezen megfogható lelki kötelék, amely négy vagy hat év alatt kialakult, kézbe vehetővé válna. Persze csak szerény fizikai mása lehet ez az újság annak, amiről szól. Csak emlékeztet, felidéz, megpendít. Másrésről a jövőt kémleli. Hiszen az igazi kötelékek nem visszahúznak, nem gúzsba kötnek, hanem biztonságot adnak, hogy

merjünk megújulni, hogy legyen bátorságunk kapcsolatainkat újra kezdeni. Az újság mostantól az iskola honlapjáról (www.phbences.hu) is elérhető. Szeretnénk, ha „újra lapoznátok Pannonhalmát”. Vannak helyek, amelyek mindig más és más olvasatot adnak. Ezekre a helyekre érdemes igazán visszatérnünk. Várunk benneteket!

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Horváth Tamás,

Juhász-Laczik Albin OSB, László Zoltán

A fotókat készítette: Dénesi Tamás, Erdőssy István

Horváth Tamás, John Pawson, Kovács Adorján,

Kovács Tibor, Oláh Hunor, Török Péter, Varga Márton

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 4250 példányban
Pannonhalma, 2011

Ausculda

Ausculda – mit diesem Wort beginnt die Regel des hl. Benedikt, ein Imperativ, ein Befehl? Ein Kommando? Horch her!? Pass auf! Halt den Mund und hör zu! Wer darf mich so ansprechen, in Anspruch nehmen? Würde mir das gefallen, so direkt gefordert zu werden?

Ob wir das vielleicht gar nicht mehr können: hinhören, zuhören, aufhorchen oder gar lauschen? Was müssen unsere armen Ohren nicht alles erdulden? Es rauscht und piepst und kreischt und quietscht und tönt und dröhnt den ganzen Tag, die ganze Nacht – je nachdem, wo ich gerade bin. Wir erschrecken fast, wenn's plötzlich tatsächlich mal still wird. Was löst eine unerwartete, plötzliche Stille bei mir aus? Wird es mir unheimlich? Bekomme ich womöglich Angst? Wovor? Vor wem? Tauchen da plötzlich beklemmende Gefühle auf, die in der gewohnten Geräuschbrandung des Alltags normalerweise – glücklicherweise? - überdröhnt werden?

Was hat es mit unserer Hörfähigkeit eigentlich auf sich? Die Augen können wir schließen, den Mund können wir zumachen, aber die Ohren haben keinen Klappdeckel, so wenig wie die Nase, denn wir müssen ja atmen um leben zu können. Ob es vielleicht auch lebensnotwendig ist, dass unsere Ohren hellhörig hörbereit sind, um Bedrohliches nicht zu überhören und Erfreuliches nicht zu verpassen? Ob wir das schaffen, zum Beispiel den Advent ganz bewusst als Zeit der Stille zu gestalten und auszuhalten?

Zur Ermutigung das Zeugnis einer Zeitzeugin: Es ist wichtig, Gott zu finden. Und er kann nicht in Lärm und Rastlosigkeit gefunden werden. Gott ist ein Freund der Stille. Sieh doch, wie die Natur in Stille wächst: Bäume, Blumen, Gras...! (Mutter Teresa von Kalkutta) Hast Du schon mal gehorcht: Was könnte wachsen – in aller Stille – in mir?

Ausculda – ezzel a szóval kezdődik Szent Benedek Regulája. Imperatívusz. Parancs? Utasítás? „Figyelj már!” „Fogd be a szád és hallgass!” Ki szólíthat meg így engem? Ki léphet fel ilyen igényekkel velem szemben? Tetszene, ha valaki így fordulna hozzám? Vagy talán már teljesen képtelenek vagyunk arra, hogy figyeljünk, hallgassunk, odafigyeljünk, hogy valamit kifürkésszünk? Persze, mi mindent nem kéne még a fülünknek elviselnie! Hiszen éjjel-nappal minden csak zúg, sípol, csikorog, sivít, morajlik és dübörög, attól függően, épp hol vagyok. Szinte megrémülünk, ha egyszerre

valóban csönd lesz. Vajon mit vált ki bennem ez a hirtelen jött csönd? Zavarba ejt majd? Netán félni fogok? Mitől? Kitől? Vagy fojtogató érzések kerítenek majd hatalmukba, amelyeket egyébként – szerencsére – elnyomnak a mindennapok?

Mit is jelent a hallás képessége? A szemünket be tudjuk hunyni, a szánkat bezárni, de a fülünknek nincs semmiféle fedője. Akárcsak az orrunknak, hiszen azért lélegzetre mindig szükség van ahhoz, hogy élni tudjunk. Nem úgy van-e hát, hogy fülünk készsége a hallásra éppen ilyen létfontosságú? Nehogy valami fenyegetőt vagy éppen megörvendeztetőt figyelmen kívül hagyjunk! Vajon sikerül-e például Adventet teljesen tudatosan a csend idejének szentelni és megélni?

Bátorításul írja egy kortársunk, Teréz anya: „Fontos, hogy rátaláljunk Istenre. Csakhogy őt a zajban, a nyugtalanságban nem fogjuk megtalálni. Isten a csend barátja. Nézd csak, hiszen a természet is csendben növekszik: a fák, a virágok, a fű...” Figyeltél már a csöndre? Vajon mi növekedhetne bennem?

Paulus Schmidt OSB

Paulus Schmidt atya hat éve tagja szerzetesközösségünknek. Előtte a németországi Bad Wimpfen kolostor utolsó aktív szerzetese volt. Miután azt a szerzetesházat bezárták, Paulus atya Pannonhalmát választotta, ahol lelkészként, zarándokgondozóként és gimnáziumi lektorként vesz részt közösségünk munkájában.

Akkor és most

Fidelis Ruppert OSB: Környezettudatosság és bencés hagyomány

Engedjék meg, hogy most egy olyan témáról beszéljek, amellyel az itt elmondott formában még sosem találkoztam, ugyanakkor amely számomra egyre fontosabb, s talán még inkább az lehet fiataljaink számára.

A monostorok, különösen olyan férfi szerzetesrendek esetében, mint a bencések, kialakították maguknak a világosan körülhatárolt klauzúra intézményét. A monostor egyik belső részét a szerzetesközösség magánterületévé nyilvánították, amelybe a többi ember – elsősorban a másik nem – számára nem teszik lehetővé a belépést. A klauzúra a külvilággal való kommunikációnak is határokat szabott egykor. A ki- és bejövő leveleket az előljáró vagy valaki az ő megbízásából cenzúrázta. Az elmúlt évtizedekben e téren is megváltozott sok minden. Egyre inkább tiszteletben kell tartanunk az egyén szabadságát és felelősségtudatát. A külvilággal való kapcsolattartás és kommunikáció a mobiltelefonnak és az internetnek köszönhetően egyre magától értetődőbbé és egyszerűbbé vált. Sőt mára talán ellenőrizhetetlenné is. Persze fontos, hogy a szerzetesek felelősségtudatára is alapozhatunk.

Ám miként oly sok mindenre kevesebb a szabad világban, úgy az ellenőrizhetetlen kommunikációnak is megvannak a maga veszélyei. Ezért szükséges manapság a belső klauzúráról beszélni. Ez azt jelenti, hogy minden egyes szerzetesnek azon kell lennie, hogy semmit se engedjen be önmagába ellenőrizetlenül, hanem meg kell teremtenie azt a személyes belső klauzúrát, amely eldönti, hogy mi az, ami bemehet, és mi az, ami jobb, ha kint marad. Elengedhetetlenül szükséges ez, ám korántsem könnyű, és meg sok tanulnivalónk van e téren.

Ugyanabban a helyzetben vagyunk, mint legtöbb kortársunk, kivált a fiatalok. A környezetszennyezés mellett egyre inkább megtapasztaljuk a belső környezet elszennyeződését. Az információk özöne lep el bennünket, amelyeket aztán képtelenek vagyunk feldolgozni. Hozzájárul ehhez, hogy mindaz, amit belénk töltenek, nagyon gyenge minőségű, gyakran kifejezetten káros. Ennek következményeit a tanulás, az oktatás és az értékek menti nevelés szempontjából nem szükséges részletezni. Mindannyian ismerjük saját tapasztalatainkból.

Engedjék meg, hogy ezen a ponton ismételten utaljak a szerzeteshagyományra.

A belső klauzúrát nem az internet korában találták fel. Evagrius Pontikosnál, a IV. századi szerzetesatyánál olvashatjuk a következő mondatot: „Légy a szíved kapujának őre, és ne engedj be mindent, ami oda be akar jutni”. Majd kifejti, hogy mindent, ami a belső békét és épülést szolgálja, beengedhetjük, de mindennek, ami ártalmas és zavarodottságot okoz, kívül kell maradnia.

Egyszerűen hangzik, ám gyakorlatban kifejezetten nehéz. Szüntelen feladatunk a fiataloknak segítséget nyújtani abban, hogy az információs áradatban és a médiumok túlkínálatában kialakítsanak maguknak egy olyan kontrollmechanizmust, amely beengedi mindazt, ami az életet növeli, és kizár mindent, ami felesleges terhet jelentene, vagy rossz irányba vinne. Mindennek előfeltétele azonban, hogy az ember rendelkezzen olyan világosan megfogalmazott értékekkel, amelyek az információk megválogatását lehetővé teszik. S ha az ember világosan látja is, hogy mi az, ami használ, s mi az, amit el kell engednie, még mindig szüksége van arra a lelki-szellemi képességre, hogy meg is cselekedje azt, ami használ, és el is engedje, amire nincs szüksége. Hogy ez milyen nehéz, azt mi, felnőttek az előttünk járó öregekkel együtt nagyon jól tudjuk. Talán mi magunknak is szükségünk van még tanulásra, hogy a fiataloknak egészséges és járható utakat tudjunk mutatni.

Azt hiszem, hogy a „belső környezetszennyezés” és a „belső klauzúra” vagy „belső ellenőr” fogalmán azt is begyakorolhatnánk, hogy mindaz, amit mi az iskolában pozitív indíttatásokként továbbadunk a fiataloknak, ténylegesen gyökeret ver-e bennük, vagy eltűnik a többi – gyakran ellentétes – információ és ajánlat forgatagában.

Egy utolsó gondolatot engedjenek még meg. A szív kapujának őrzőjével kapcsolatban a szerzetesatyák arra is utalnak, hogy a szívben nemcsak az lakik, amit mi beengedünk oda, hanem található benne egy belső szentély, amelyben Isten maga vesz lakást az emberben. Az atyáknak szilárd meggyőződése – természetesen saját tapasztalataik alapján – hogy Isten szívbeli jelenlétének ez a tudata belső kapaszkodót, a béke belső terét képes nyújtani az ember számára. Ebbe a térbe kellene ismételten visszatérnünk, hogy az életünket újra Isten felé igazítsuk, s szembeszálljunk mindazzal, ami életünket veszélyezteti vagy károsítja. Amíg nyitva áll a belépés lehetősége a szívnek ebbe a belső terébe, addig az ember Istennel együtt képes megtalálni saját útját az életen keresztül.

A bencés nevelés és oktatás nem feledkezhet meg a szívnek e belső szentélyéről, amelyből a szerzetesatyák az életet merítették.

Ha sikerrel nyitjuk fel a fiatalok számára a szív belsejébe vezető utat, akkor belső világuk ép marad, s ez a belső egészség kihat a külvilág és a környezet egészségére is. Csak olyan emberek képesek a külvilág és a környezet épségét garantálni, akik maguk belül egészségesek.

Végtelen a feladat, amely előttünk áll, de csodálatosan szép.

Fidelis Ruppert apát úr huszonhárom éven keresztül vezette Münsterschwarzach bencés kolostorát. Számos lelkeségi könyv szerzője és Európa szerte ismert előadó. Apáti jelmondata: Omnes vos fratres – Ti mind testvérek vagytok. A fenti előadásrészlet a bencés nevelők 2011. novemberi világtalálkozásán hangzott el.

Fordította: Dejcsics Konrád OSB

Életünk

A Vár utcai fiúk

Októberben egyhetes színjátszó-, fotó- és filmkurzus volt osztályunknak. Mi pihenésre számítottunk, ehelyett egy munkás, élményekkel teli, felejthetetlen héttel gazdagodtunk.

Vasárnap este rövid ismertetőt tartott a három kurzusvezető: Sophie Marie Bouts francia színésznő, Philippe Brame francia fotóművész és Hartyándi Jenő rendező. A képzések hétfő reggel kezdődtek. Továbbalvás után az előre beosztott csoportokban gyülekeztünk a megbeszélt helyen. A fotósok alapvető elméleti ismeretekkel kezdték Bánk testvér tolmácsolásában. A filmesek Ravazdra utaztak, ahol egy klipforgatás műhelytitkaiba nyertek bepillantást, majd rövid riportot készítettek a stábbal. Mi, színjátszósok gyakorlatokat végeztünk a színpadi jelenléttel, érzelm kifejezéssel kapcsolatban. Sophie kritikáit Földi Márton fordította. Nagyon érdekes feladatok közben (pl. halandsanyelven vitakozás) új oldalról ismertük meg egymást.

Másnap kezdtünk keményebben dolgozni. A filmesek (hajnalban!) elkezdtek forgatni rövidfilmjeiket. A fotósoknak ugyanekkor egy-egy elvont fogalomról kellett technikailag megfelelő, egyedi képeket készíteniük, amelyek közül alig néhány ment át Philippe szigorú szűrőjén. Mi sem maradtunk feladat nélkül: délelőtt Sophie elmondta, hogy a Pál utcai fiúkat adjuk majd elő. Ismertette a szereposztást, majd kiadta, hogy délutánra mindenki olvassa el a regényt, és írjon jellemzést saját szereplőjéről. A kötetvadászat után - amelynek során a megye összes példányát begyűjtöttük - nekiláttunk az olvasásnak, majd megkezdődött a próbák végeláthatatlan sora. Az elején elég nehezen haladtunk, és komolyan kételkedtünk abban, hogy szombatra lesz egy előadásunk, amellyel az iskola előtt felléphetünk. Aggályainkkal osztályfőnökünket is felkerestük (aki épp a fotósokat vigasztalta, hogy bizony lehet fotót készíteni a szabadságról), de ő csak annyit mondott: „bizzunk Sophieban”. A színdarab péntek éjszaka kezdett összeállni, és szombaton az előadás előtt másfél órával megtartott főpróba után éreztük először úgy, hogy „lesz ebből valami”.

Az előadás a fotósok képeinek bemutatásával kezdődött. Ezalatt mi a Jegesben hangolódunk rá az előadásra különböző, Sophie által vezetett feszültségoldó gyakorlatokkal. A vetítés végén Philippe jelzett, hogy menjünk. Ekkor jött csak ránk az igazi feszültség. A tornateremben ott ült az egész iskola. A fények kigyúltak, s mi elkezdtünk játszani. Az előadás nagyon jól sikerült. A „nem szokványos” október 23-i ünnepünk méltó megemlékezés lett. Mintha Molnár Ferenc ötven évvel a forradalom előtt megírta volna Geréb és Nemecsek álnevekkel Kádár és Nagy Imre történetét.

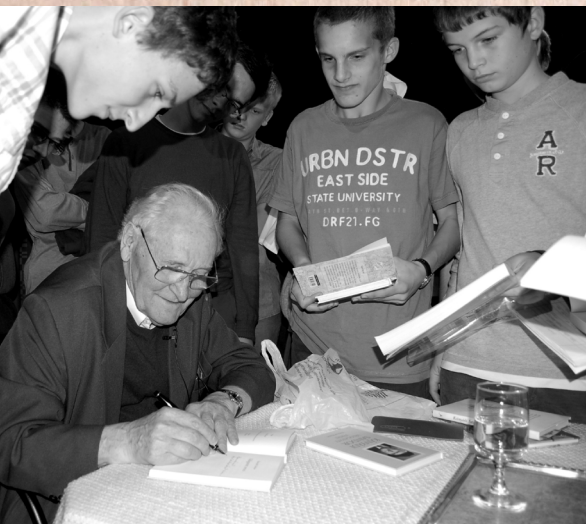
A filmek ősbemutatójára vasárnap került sor. A három kiscsoport által készített hangulatfilmeket és a mester, Hartyándi Jenő által megvágott önriportfilmet egy mini-filmfesztivál keretében tekinthettünk meg a Telekiben. Jó volt látni az osztálytársak neveit gyártásvezetőként, operatőrként, rendezőként.

Köszönettel tartozunk a kurzusvezetőknek, tolmácsoknak és mindazoknak, akik e hét szervezésében segítettek. Nagyon jól éreztük magunkat. Érdekesek voltak a más típusú kihívások, amelyekben megmérettethettük magunkat. Jövőre is szívesen részt vennénk egy ilyen kurzuson.

Kerekes Attila 10.b

Valaki járt a fák hegyén

Amikor a gimnázium folyosóján távolról megláttam a plakát közepén nagy betűkkel szedett nevet: „Kányádi Sándor” – rögtön az előző napi magyaróra jutott az eszembe, ahol Vergiliusról tanultunk („Őt már korábban is tanították az iskolákban, olyan élő legenda volt, mint napjainkban például Kányádi Sándor, aki még él, de már most is

Életünk

érettségi tétel stb"). Közelebb érve a plakátról az is kiderült, hogy ez az élő legenda előadást fog tartani itt, Pannonhalmán. Természetesen nem volt kérdés, hogy én ott leszek-e.

Még előző nap érdeklődtünk a szervező tanárunktól, hogy vajon egy felolvasóestre számítsunk-e, mire mosolyogva közölte velünk, hogy a tervek szerint Elréd atya majd feltesz neki három kérdést (de lehet, hogy kettő is elég lesz), „Sanyi bácsi” meg majd mesél pár óráig, elmondja, amit szeretne, aztán lehet majd kérdezni. Nos, igazából kérdezni sem kellett, a felkonferálás után Sanyi bácsi köszöntö szépen, és el is kezdett mesélni, csupa érdekes dologról, például arról, hogy ő Erdélyből érkezett, de az egész világot bejárta, és mindenütt találkozott magyarokkal, akik mindenhol szívesen fogadták. Mesélt arról, hogy hogyan élnek az emberek a szülőfalujában, és hogy az erdélyiek hogyan élik meg a román-magyar együttélést.

Mesélt a barátairól szerte a világból (az egyikük nemrég kapott Nobel-díjat), Svédországból és Romániából, és elmesélt több vicces, Pannonhalmához is kötődő sztorit is. Az előadás legérdekesebb része mégis az volt, amikor (viccesen persze) kijelentette, hogy Géza fejedelmen kívül (aki szintén

csak erdélyi-léte révén részesülhetett ebben a kegyben) ő az egyetlen, aki tudja, mi a magyarság legfőbb célja. Na, erre persze mindenki rögtön pattanásig feszült idegekkel figyelt rá, de nem kellett sokat várni a titok kinyilatkoztatására sem: a magyar nép egy kiválasztott nép, mégpedig arra a célra, hogy ápolja és terjessze a magyar nyelvet - úgy, ahogy a német is egy kiválasztott nép, arra a célra, hogy ápolja és terjessze a német nyelvet - és ezt minden népről el lehet mondani.

Addig magyar a magyar, amíg a saját nyelvét beszéli, és addig látja el a legfontosabb küldetését, ameddig alkot, és foglalkozik ezzel a nyelvvel. Zseniális gondolat! Kányádi Sándor munkásságáról már aránylag kevesebb szó esett. Többet is elmondott a versei közül, de például amikor egy konkrét műre kérdezett rá valaki, mindössze a vers elszavalásával válaszolt. Az előadás szüneteiben Sanyi bácsi aláírását is be lehetett gyűjteni.

Összességében rendkívül jó hangulatú, egyben érdekes előadás volt, a költő több mondata is aranyköpésként forog tovább a pannonhalmi diákság ajkán („Tegnap találkoztam egy barátommal - egyébként ő is érettségi tétel”).

Kovács Dávid 11.a

(Éden)kerti állapot

A bazilika felújítása nehéz feladat elé állította az iskolát, hiszen a diákmisék, nagy ünnepek, bűnbánati liturgiák, adventi gyertyagyújtások számára helyet találni bizony nem egyszerű. A szűk keresztmetszet a rendelkezésre álló helyek mérete; a befogadandó létszám pedig alapesetben is megközelítőleg 340 fő, nem említve a szülői látogatások alkalmait, amikor ez a szám könnyen a duplájára nőhet. A tornaterem önmagát kínálja alkalmas helyként, ahová az egész diáksereg beférne. A liturgikus cselekmények bensőségességét azonban nehezen tudná biztosítani.

A 2010 nyarán elkészült és átadott szabadtéri színpad bizonyult alkalmasnak arra, hogy – szép idő esetén – a diákmiséknek otthont adjon. A hosszú, napsütéses ős pedig mintha csak a segítségünkre akart volna sietni döntésünkben. A Veni Sancte nagyszerű tapasztalata csak megerősítette elképzelésünket, hogy használjuk ki ezt a nyitott, szabadtéri helyszínt.

Itt nem kötelező az öltöny – ez már alapvetően oldja a diákmiséken megszokott formális légkört. A tér tágassága és a természetközelség pedig a léleknek kölcsönöz erőt a szárnyalásra: belehelyezi hétköznapi önmagunkat az Isten által alkotott környezetbe. A szellőben, a fényben, a sokszínű gazdagságban Isten paradicsomi közelségben készít asztalt nekünk.

Ontko Henrik OSB

Bazilikafelújítás

Erit nomen meum ibi... (1Kor 8,29)

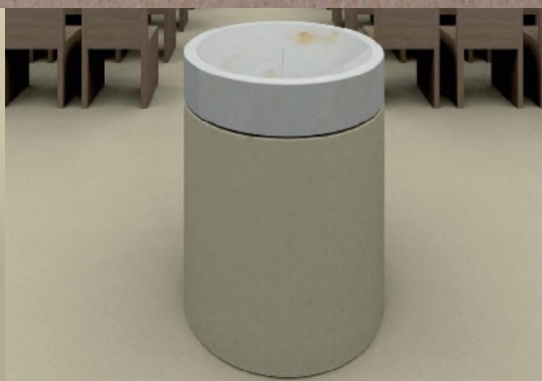
Amikor 1865-ben Kruesz Krizosztom került a főpáti székbe, szinte első nagyobb horderejű döntése az lett, hogy elindította a pannonthalmi szerzetesi templom felújítását. Kívánsága – akkori szóhasználattal – „szerencsésen találkozott” rendtársaiéval, akik látták, hogy másutt mennyire megbecsülik a középkor emlékeit, és ők is hasonlóképp akartak cselekedni. A történelem ismétli önmagát, csak most hosszabban kellett várni arra, hogy a mi korunk is kifejezhesse megbecsülését – újragondolja és a pannonthalmi közösség mai nyelvére lefordítsa a Bazilika örök üzenetét: Dilexi decorem domus tuae...

Sokat kellett várni, hiszen tervek és álmok már a nyolcvanas évek végén is bőséggel születtek, de az anyagi feltételekre csak 2003-ban mutatkozott forrás. Elindult hát egyrészt a tervezés a szerzetesközösség részéről: mit is jelent a pannonthalmi templom ma, számos funkciójában, történeti gazdagságában és a szerzeteseletünk megújulásának helyszíneként. Másrészt elindult a keresés, ki lenne az az építész, aki segít nekünk mindezt művészetté tenni. Asztrik főpát úr végül az angol John Pawson elképzelése mellett döntött, amely egyrészt felfedi a középkori templom teológiai üzenetét másrészt megfelel a Bazilikával szembeni számos egymással néha ütköző liturgikus feladatnak.

A tervek elkészítésének folyamata során szerzetesközösségünk is hosszú belső utat tett meg. Hiszen a templomunkról van szó, azt megújítani csak úgy lehet, ha közben magunk is újulunk. Tudnunk kell, ki is az a közösség, akié ez a templom, és hol van a helye Isten színe előtt. A kiindulópont tehát a teológiai, liturgikus és szerzetesteológiai reflexió volt. Ez szolgált alapul a tereprendezés már konkrét problémákra válaszoló megoldásaira, s ugyanez a spiritualitás kell, hogy irányítsa a művészi, műemlékvédelmi, technikai és egyéb más szempontokat. Csak így születethet újjá végül az az egységes liturgikus tér, amely összeköt ezer évet, ünneplő közösséget, imádkozó embert Istennel.

A Bazilika újraéled: azokban a „holt terekben” is, amelyek az elmúlt évtizedekben kiszorultak az istentisztelet keretei közül. Törekvésünk egyik fontos eleme volt ugyanis, hogy ezeket a néha raktárnak használt, néha csak muzeális értéként számon tartott helyeket visszakapcsoljuk a bazilika liturgikus vérkeringésébe. Érdekes, hogy mindig úgy gondolkodtunk a Bazilikáról, mint amely túl kicsi, s mégis mennyi gazdag tér maradt kihasználatlanul.

A tervezésnél számba kellett venni, hogy milyen liturgikus feladatokat lát el ma a templom. Ahhoz, hogy valóban koherens liturgikus teret hozzassunk létre, fel kell állítanunk egyfajta fontossági sorrendet ezek között a feladatok között. A Bazilika

mindenekelőtt egy imádkozó szerzetesközösség szíve, otthona, mindennapi életének forrása. A tér elsősorban a szerzetesközösségé, eredeti szándéka szerint is, és ennek ma is kifejezésre kell jutnia. Ezen kívül a Területi Apátság központi temploma, diákmisék, lelkigyakorlatok, zárándoklatok istentiszteleti helye, amely nem csak a környék, vagy Magyarország, de Európa egyik kiemelkedő spirituális centruma is. Egymással szembemenő feladatok? A templom maga sietett segítségünkre, önmaga mutatva meg önmaga olvasatát. Hosszanti elrendeződésével, felszálló dinamikájával, kelet felé való nyitottságával olyan tér, amely beavat bennünket.

A torony alatti tér a beavatási út kezdetének, a keresztségnek a helye. A két középső szint (plánium és a padok szintje) lesz a közösség liturgiájának a helye: praktikusán tehát a zsolozsma és az eukarisztia helye. A templom szerzetesi jellegét a jól elkülöníthető szerzetesi stallumokból álló kórus adja meg, amelyek között, a templom tengelyében foglal helyet az ambó. Az új kőoltár, akárcsak a középkorban a hajdani lettner előtt álló népoltár, a szerzetesközösség és az azzal együtt ünneplő hívek egységének szimbóluma is lesz. A beavatási út harmadik szintje a szentély. Eredeti szándéka szerint ez a tér, mint a mennyei Jeruzsálemnek, a Szent Hegynek az előképe, Krisztus második eljövételét idézi.

Ebben a szimbolikában kulcsszerepet játszik a keletre nyíló hármasképlés ablak és a felettük nyíló rozetta. A közösségi ünneplés szintjéből kiemelkedő szentély az a tér, amely kifejezi a közösség és az egyes ember várakozását, vándorlásának célját és reménységét, amely Isten országa, a Mennyei Jeruzsálem. Éppen ezért az eukarisztia őrzésének helye, a tabernákulum ismét visszakérül a szentélybe.

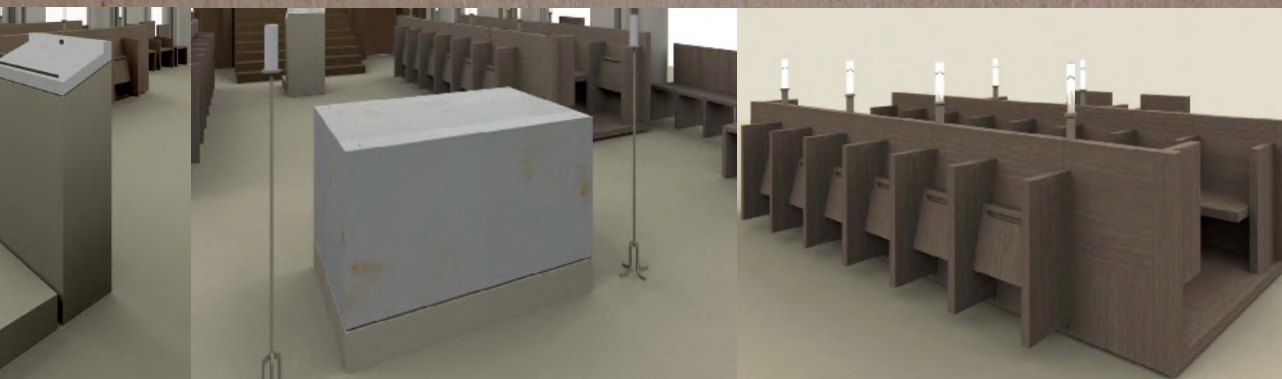
Újraértelmeződik az altemplom szerepe is. Hagyományosan az altemplomokban vagy a monostor védőszentjeinek ereklyéit, vagy az alapító sírját őrizték. Ezt a hagyományt követve Pannonhalmán Szent Márton ereklyéit helyezzük el itt. A szentek tiszteletének ez az ősi, a keleti és nyugati egyházban egyaránt élő formája tovább gazdagítja majd

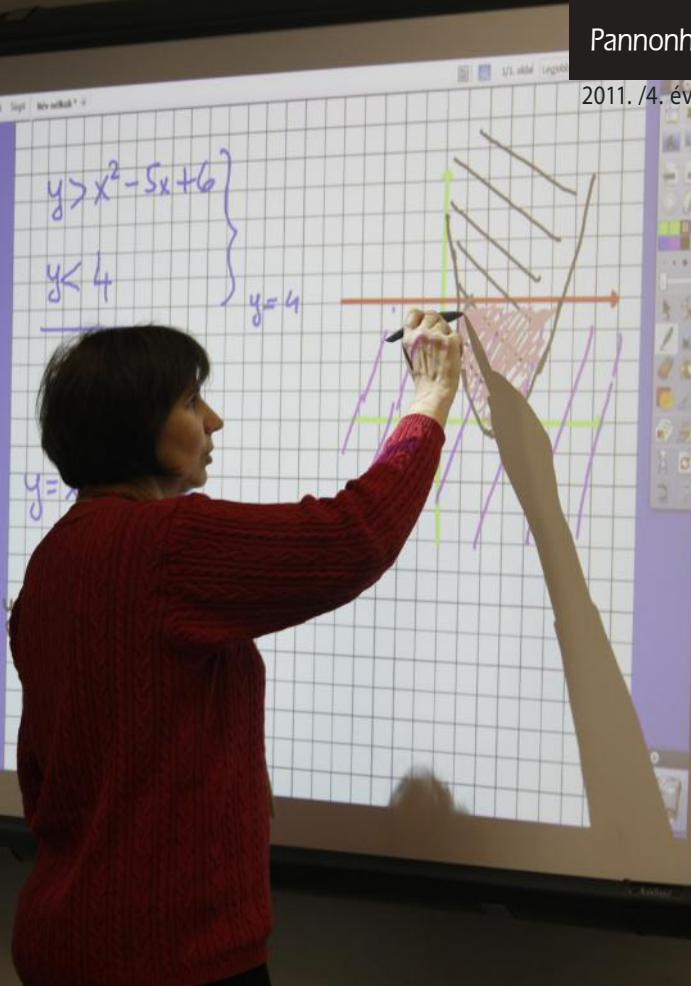
liturgikus gyakorlatunkat. Az altemplom így ismét bekapcsolódik a Bazilika istentiszteleti életébe, sőt ezáltal külön hangsúlyt kap a Bazilika zárándoktemplom jellege, elevenebbé téve a közösség legfontosabb szentjeinek tiszteletét is.

Az átalakítások megkezdődtek. A mai viszonyok között bizony nehezen haladnak a kivitelezési munkák. Azonban legóvatosabb reményeink szerint is jövő nyáron, a templomszentelés ünnepén már a megújult Bazilikát illeti a reggeli dicséret himnusza:

„Töltsd be, mennyek nagy Királya, / Fényeddel e kőszentélyt,
Jelenj meg itt, esdve kérünk, / Fogadd néped kérését,
És szívünkbe szünet nélkül / Sugározd ég kegyelmét!”

Fehérvári Jákó OSB, Juhász-Laczkó Albin OSB

Fejlődési pályán

Digitális világ – interaktív oktatás

A 2008-ban megnyert – de a gazdasági válság miatt bizonytalanra váló – TIOP 1.1.1/07/01 sz. pályázat végre megvalósítása utolsó szakaszához érkezett: A tanórák digitális eszközigényeit kielégíteni, valamint az oktatás színvonalát, interaktivitását emelni hivatott táblákkal bővült iskolánk informatikai eszközparkja.

A nyolc darab interaktív táblát, projektort, tanári laptopot, kiegészítőket magába foglaló csomag az Asztrik-teremben, hat osztályteremben és egy nyelvi teremben került elhelyezésre. Az interaktív táblák célja az, hogy a diákok mind intenzívebben kapcsolódjanak be az órai munkába. A táblán megjelenített audio-vizuális segédanyagok nem kizárólag a diákok figyelmére apellál, hanem a tanórák aktív-kreatív szereplőivé szeretné őket tenni. Az interaktív táblák beszerelését követően a tanári kar tagjai képzésen vettek részt, ahol a táblák használata mellett éppen erre a kreativitásra tanultak régebbi és újabb módszereket.

A táblák használata számos lehetőséget hordoz magában. Mindenek előtt arra ad reményt, hogy az ismeretanyagot, a hagyományos értékeket modern köntösbe bújtató digitális világ – személyes erőfeszítéseink révén is – mindannyiunk gazdagodására, tehetségeink kifejlesztésére szolgál majd.

Ontko Henrik OSB

Megújuló sportpályák

Már régóta esedékes volt, hogy az Arborétumban lévő két tenispálya újból alkalmas legyen osztályok közötti mérkőzésekre, a bencés növendékek körversenyére (mint a régi szép időkben!), vagy a testvériskolák látogatásakor akár nemzetközi bajnokságokra is. Az 1993-as felújítás óta a két pálya állapota bizony jelentősen leromlott. Az utolsó évben már a legelszántabb ütősök sem vállalkoztak játékra, így hát a salakot kezdte visszahódítani a természet. A Porticus és az E-on felajánlásának hála – és némi önrésszel – az idén nyáron a két pályát sikerült felújítanunk, sőt továbbfejlesztanunk. Az egyik pálya automata öntözőrendszerrel ellátott fektetett gyepszőnyeges sportpályává alakult, míg a másik jelentősen megújítva maradt meg a tenisz kedvelőinek.

Első lépésben meg kellett tisztítani a területet, ami már csak azért sem volt egyszerű művelet, mivel a fák nagy része belenőtt a sportpályákat övező drótkerítés réseibe. Ezután a pályaalapig leszedésre került a salak, majd az új tükör kialakítását követően az öntözőrendszer lefektetése és az új sportfelületek, a gyepszőnyeg és a salakfelület terítése következett. A kerítéshálók és a rudazatok is megújultak. A fejlesztés részeként jutott a forrásból a röplabda pályára is. Itt elsősorban a pálya környezetét kellett rendezni. Minthogy a munkálatok az Arborétum kiemelt övezetét érintették, minden műveletet alapos egyeztetés előzött meg a kertészet és a botanikus kert felelőseivel.

Minden fejlesztésnél alapvető kérdés, hogy miként lehet fenntartani az elért színvonalat. Ennél a projektnél is ez volt a kulcskérdés. A karbantartás, az öntözés és a tisztítás sportpályák esetén nagy odafigyelést igénylő és nélkülözhetetlen munkák. A pályák kiváló minőségének megőrzését a Gimnázium vállalta magára, remélve, hogy diákjaink a kilencvenes évekhez hasonlóan tömegesen veszik majd igénybe – immáron megújult környezetben – a sportolási lehetőségeket.

Pálffy-Józsa Kristóf, gondnok

Rendes prefektusok

Interjú Richárd atyával

Kettős születésnapot ünnepel a tihanyi bencés közösség. A szerzetesélet újjászületését és a közösség vezetőjének, Richárd perjel atyának a születésnapját. Köszöntésként erről a kettőről kérdeztük Richárd atyát.

Richárd atya, te voltál az iskola egyik leg-hosszabban regnáló igazgatója. Mit tekintettél iskolavezetőként a legfontosabb feladatodnak?

Fontosnak tartottam, hogy pontosan megfogalmazzuk az iskola célkitűzéseit. Keresztény szellemű nevelés, felsőbb tanulmányokra való felkészítés és látókör-szélesítés. Erre törekedtünk a prefektusokkal

és tanárokkal együtt. Olyan korszakban voltam igazgató, amikor még nem lehetett arról beszélni, hogy szabad volna az egyház Magyarországon. Mégis megpróbáltunk megtenni mindent, hogy a Hegyen – a Kupacon – a diákok szabadon gondolkodhassanak. Fontosnak tartottam, hogy olyan környezetet biztosítsunk a fiúknak, amelyben nem elzártan, de védetten élhettek. És nagyon fontosak voltak a kapcsolatok: ne éljen elszigetelten az iskola, legyünk tájékozottak, legyünk nyitottak. Fontos volt az akkor még „nyugat”-nak nevezett Európa felé való tájékozódásunk, fontosak voltak a külföldi kapcsolatok. Azt is nagyon fontosnak tartottam, hogy a magyarországi szellemi élet meghatározó képviselőivel is találkozassunk.

A kilencvenes évek elején közvetlen irányító szerepet kaptál a magyar oktatásügyben, és azóta is figyelemmel kíséred a köznevelést. Véleményed szerint milyen ma egy jó iskola? Mire kell ma törekednie, megőriznie, és mit kell elhagynia?

Sok vita volt és van ma is arról, amit iskolának hívunk. Az iskola intézmény, aminek rendje, szabályai vannak, embereknek – fiataloknak és idősebbeknek – az élettere. Legyen az épület a szó legjobb értelmében lakható. Nem mindegy, milyen a fizikai környezet. Legyen az iskola kiszámítható: világosan fogalmazzuk meg az elvárásokat. Közvetítsen korszerű tudást. De ennél fontosabbnak tartom, hogy légköre legyen az iskolának. Nem a korszerű technikai felszereltségtől lesz jó az iskola – sokan vannak, akik ezt túlhangsúlyozzák. Igazi emberek legyenek az iskola munkatársai, a tanárok, akik merik vállalni saját magukat, gyöngeségeiket is. Elkötelezettek legyenek, tudjanak igazán élni, úgy, hogy igazodni lehessen hozzájuk. Merjen az iskola határozottabban követelni: az erőfeszítések a fiataloknak csak javára szolgálnak. Állítson az iskola világos célokat a diákjai elé. Ne legyen „tudásgyár” – a tudást másutt is meg lehet szerezni. De legyen olyan hely, ahol a közös munka, a közös élmények igazi közösséggé tudják formálni az embereket. Az információ közvetítését tekintik sokan elsődleges célnak, pedig legalább ennyire fontos – vagy talán még fontosabb –, hogy megtanuljanak az emberek együtt élni, közös célokért küzdeni, a másik értékeit megbecsülni.

Túl sok ma egy iskolában az előírás, az adminisztráció: nagyobb szabadságra volna szüksége a tanároknak. Ugyanakkor olyan tanárookra van szükség, akik a nagyobb szabadsággal szabadon, fantáziával tudnak élni.

Tihanyban te vezeted a bencés közösséget. Szép számmal vannak érdeklődők, akik figyelemmel kísérik életeteket akár távolabbról, akár annyira közelről, hogy csatlakoznak is a közösséghez. Mi ennek a vonzerőnek a titka?

Titokról beszélsz: ha tudnám, nem volna titok. Pár szót megpróbálok mégis mondani. Talán mert kisebb közösségben élünk, ahol jobban lehet érezni, hogy mindenkire – idősebbre és fiatalra – egyaránt szükség van. Nagyobb a felelőssége mindenkinek. Lelkipásztori munkát végzünk: vágyakoznak az emberek, hogy jó prédikációkat halljanak. Örülnek, ha felkínálunk lelki napot, előadásokat: szívesen jönnek távolabbról is hozzánk, hogy akár csak két-három órát együtt töltsünk. Talán nem élünk annyira zárt falak mögött: megszólíthatók vagyunk, még ha sokszor nehéz is elérni bennünket a sok munka miatt. És nem szabad

Rendes prefektusok

elfeledkezni arról, hogy minden tevékenységünk háttérében ott van a zsolozsma, a közös imádság, amiről általában nem hiányzik senki.

Olyan társadalomban élünk, amelyben nagyon nagy az igény a tiszta, igazi értékek iránt. Nem kell csinálni semmi rendkívülit, csak jelen kell lenni, időről időre ki kell tártani a kapukat, hogy az érdeklődők bejöhessenek, és bátran ki kell menni, ha hívnak minket különféle szolgálatokra: igehirdetésre, lelkigyakorlatok tartására, előadásokra.

A te hivatásodra mi volt a legnagyobb hatással? Voltak-e szerzetes példaképeid, akik alakították, segítették utadat?

Amikor diák voltam Pannonhalmán, először állatorvos akartam lenni. Majd talán filmoperatőr. Aztán úgy éreztem, ahogy közeledtem a gimnázium befejezéséhez, hogy a Bencés Rendben van a helyem. Nem tudok kiemelni egyetlen atyát sem, aki meghatározta volna a döntésemet. De sokan voltak, akikből egy-egy vonás megérintett. Láttam, hogy boldogok, hogy teljes életet élnek. A vasárnapi konventmiséken harmadikos-negyedikes koromban szívesen asszisztáltam. Itt kell élnem, ebben a közösségben: ez fogalmazódott meg bennem. Közben prefektusom könyvespolcáról zenehallgatás közben el-elemeltem egy-egy könyvet, ami a szerzetességgel foglalkozott. Aztán visszacsempésztem. Azt hittem, nem veszi észre. Észrevette, de nem szólt – és nem is biztatott, és le sem beszélt. Hittanárunk, Bajtay Oros atya – nagyon fiatalon meghalt – egyszer behívott a szobájába. „Mondja, nem gondolt arra, hogy bencés is lehetne?” – De igen, gondoltam rá... Többet nem beszélünk róla. Később nagyon sokat jelentettek idős rendtársaim, akik között többen tanáraink is voltak. Tudtam velük beszélgetni jelenről, jövőről, saját gondjaimról. Igazi nagy egyéniségekkel találkozhattam. Ez a közösségnek az ereje.

Rendi előjáróként nagy szereped van a magyar bencések jövőjének alakításában. Szerinted milyen lesz a rend úgy húsz év múlva?

Ez elsősorban a nálam lényegesen fiatalabbaktól függ. Húsz év múlva alighanem még nagyobb lesz a szellemi-lelki vákuum Magyarországon, szabadság ide, szabadság oda. Szükség lesz szerzetesekre, akik bátran merik vállalni saját magukat, a közösségünk hagyományait, s akik tudják, hogy nekik maguknak saját magukat is állandóan formálni kell. Akkor – mindegy, hogy mennyien lesznek (vagy leszünk?) – akkor közösségeink olyan oázisok lesznek egy szellemi-lelki sivatagban, ahová szívesen mennek majd emberek tanulni, pihenni, feltöltődni, megerősödni. Ennek a legelső feltétele azonban az, hogy mi, szerzetesek merjünk bátran, napról-napra közelebb kerülni ahhoz az Úrhoz, akinek a szolgálatát vállaltuk.

Szinte soha nem indulsz útra a fényképezőgéped nélkül. Ez ma már több mint hobbi, hisz elismert fotósnek számítasz. Mi fogott meg ebben a művészeti ágban?

Elsős voltam (mostani kilencedikes), amikor karácsonyra kaptam egy Zorkij fényképezőgépet. Jó másolata volt ez a német Leica-nak. Osztálytársaim szerint azt fényképeztem, hogyan nő a fű... Megfog a távolinak és a közelinek az élménye egyaránt. Pannonhalmi ablakomból is számtalan felvételem van, amint a mindig ugyanaz a táj változik. Nagyon elvont, amit mondok, de talán érthető: a folytonos változásban ott van valami az állandóból, a változatlanból. Csoda a világ körülöttünk. A fényképezés ahhoz segít, hogy érzékeny tudjak lenni erre a csodára. Mert ma is nem az történt csupán, hogy tűzgolyóként tűnt el a Nap a Balatonban, hanem ismét ráérezhettem arra, hogy része vagyok ennek a teremtetett világnak.

az interjút készítette: Juhász-Laczik Albin OSB

Az újjászülött Tihanyi apátság szerzetesközössége: Ágoston testvér (egyetemi hallgató Budapesten), Adalbert atya (lelkipásztor Tihanyban és a környező plébániákon), Maurus atya (számos lelkiségi könyv szerzője, lelkész), Tibold atya (nyugdíjasként is segít a plébániai munkában), Richárd perjel atya (Tihany szűkebb és tágabb közösségének vezetője), Félix atya (alperjelként Richárd atya helyettese), Gellért atya (lelkész Tihanyban, Aszófőn és a környék templomaiban), és Jeromos testvér (egyetemi hallgató Budapesten).

BDSZ-morzsák

Bencés bál

A Bencés Diákszövetség és a Medium Pro Education Közhazsnú Alapítvány 2012. február 11-én immáron hetedik alkalommal rendez meg a Bencés Jótékonyági Bált. A rendezvénynek az előző évekhez hasonlóan ezúttal is a Szépművészeti Múzeum ad otthont.

2012-ben az összegyűlt jótékonyági felajánlásokkal a szociálisan rászoruló diákoknak szeretnénk segítséget nyújtani. Ehhez a célhoz kapcsolódva Kelemen Krizosztom pannonhalmi főapátot választottuk ki a bál arcának. A főapát aszketikus életmódja, nyitottsága, a II. világháború idején tanúsított befogadó tevékenysége mindannyiunk számára példaértékű. Az előző évekhez hasonlóan az VII. Bencés Jótékonyági Bál

is igyekszik minél színesebb programokkal kedveskedni vendégeinek, ezekről később olvashattok a rendezvény átalakítás alatt álló, hivatalos honlapján: www.bencesbal.hu.

Bálunkra újfent várjuk már nem csak az egykori bencés diákokat, hanem a jelenleg bencés gimnáziumokban tanuló diákok szüleit is, hiszen fontosnak tartjuk a bencés értékek közvetítését a szülők felé. A belépőjegyek ára egységesen 18.000 forint lesz, honlapunkon a jegyrendelést várhatóan december 1-jétől tesszük elérhetővé.

Várjuk azon diáktársaink támogatását és tombola felajánlásait, akik egyetértenek a Bál céljaival, és szívesen támogatnák azt!

Horváth Gellért (Lila) Ph' 98, főszervező

Nóta bene

Október ötödikén az arra járó idegen a Batthyány tér rakpart felé eső oldalán egy vidám, egymás kezét szorongató társaságba botlott volna, akarva akaratlan. Egyrészt mert elálltuk a gyalogutat, másrészt mert viszonylag sokan voltunk. Ami viszont hamar feltűnt volna ennek az esti sétáját végző átlag pesti polgárnak (ha egyáltalán van ilyen), hogy ez a kompánia jobbára csak fiúkból áll. A fiúk gyűjtőfogalom persze most elfed pár korosztálybeli különbséget, de a lényegen nem változtat. Mert aki a nótahajóra jött, egy kis időre újra az a fiú lehetett, aki képes önfeledten vigadni a barátaival, nótázni és szinte gyerekszívvvel megbámulni a kivilágított fővárost. Otthon a feleség, a barátnő vagy éppen a rendtársak jó szívvvel mondhatták ennek a fiúnak induláskor: „Ez legyen a ti estétek!”

A Bencés Diákszövetség idén először rendezte meg hagyományteremtő szándékkal a Bencés Nótahajót. Az ingyenes hajóút, a duhaj nóták és persze az alacsony sör- és borárak mellett a jól ismert baráti társaság volt a legfőbb hívogató tényező. De az a felszabadult légkör tette egyedülállóvá az estét, ami fokozatosan eluralkodott.

A saját osztálytársain kívül más, régebbi vagy újabb osztályok tagjaival is lehetőség nyílt beszélgetni az ott lévőknek. Jó volt látni, hogy az osztályok összetartanak, hiszen jellemző volt, hogy nem egy-egy ember volt ott az osztályokból, hanem egy nagyobb csapat. Vicces volt megtapasztalni, hogy elsőre nem mindig ismertük meg egymást, akik nagyobb különbséggel jártunk valamelyik suliba, és csak pár órával később sörrel a kézben jött a felismerés: „Te, neked Kupacon nem szakállad és hosszú hajad volt?”

A Diákszövetség ennek a programjának elsősorban a fiatalabb korosztály volt a célközönsége. A Nótahajó célkitűzése, hogy az évek során a végzett diákok egyik legfontosabb kötetlen programjává váljon. Minden más mellett egy jó lehetőség találkozni azokkal, akik ugyanott, valószínűleg sok nagyon hasonló élménnyel gazdagon, csak éppen nem ugyanakkor jártak gimibe. Emlékezetes este volt. Nosztalgiaztunk, megosztottuk örömeink lehetőségeinkről mesélve, vagy éppen kisírtuk egymás vállain aktuális bajunk. A lényeg, hogy újra vagy most először, de semmiképp sem utoljára, együtt voltunk a Bencés Nótahajón.

Dobszay Balázs Ph'10

BDSZ-naptár 2012

A Bencés Diákszövetség 2012-re is elkészíti gyönyörű kivitellű, asztali naptárát. A szokásos naptár funkció mellett a kiadvány Pázmány Péter gondolatai révén a hétköznapiakból való kiemelkedést is inspirálja - talán nem túlzás mondani: segíti lelki gazdagodásunkat.

A naptár megrendelhető a www.bdszkiadvanyok.blog.hu weblapon. Amennyiben kérdésed van, írd a kope.kope@gmail.com e-mail címre, vagy hívd a 20/344-1134-as számot. PAX ET GAUDIUM!

BDSZ Elnökség

131. zsoltár - Isten szentélye az emberek között

Uram, emlékezzél meg Dávidról
és fáradozásáról el ne feledkezz!

Megesküdött az Úrnak,
ígéretet tett Jákob Erősének:

“Nem lépek be addig házamba,
nem fekszem le nyugvóhelyemre;

nem engedek addig álmat szememnek
és szempilláimnak nyugodalmat,

amíg hajlékot nem találok az Úrnak,
lakóhelyet Jákob Erősének.”

Íme, hallottunk róla Efratában,
megtaláltuk Jáár mezején.

Vonuljunk lakóhelyéhez,
boruljunk le lába zsámolyához.

Indulj el, Uram, nyugalmad helyére,
te és fölséged ládája.

Igazságba öltözzenek papjaid,
ujjongjanak, akik hűek hozzád!

A te szolgáért, Dávidért
ne fordulj el fölkentet arcától!

Megesküdött az Úr Dávidnak,
erős ígéretét meg nem másítja:
„Nemzetségedből emelek utódot trónodra.

Ha megtartják szövetségemet fiaid
és intelmeimet, amelyekre tanítottam őket,
akkor fiaik is trónodon ülnek örökké.”

Mert Siont választotta ki az Úr magának
ezt kívánta lakóhelyének.

“Ez lesz nyugvóhelyem örökre,
itt fogok lakni, mert ezt kedvelem.

Eledelét gazdagon megáldom,
szegényeit kenyérrel táplálom.

Üdvösségbe öltöztetem papjait,
szentjei ujjongva ujjonganak.

Megerősítem ott Dávid hatalmát,
lámpást készítek fölkentemnek.

Ellenségeit szégyennel borítom,
ám az ő fején korona ragyog.”

Civilizált prefektusok

Interjú Drozdík Attilával

Sokak számára idegenül csenghet a civil prefektusság "intézménye", hiszen egy évtizede sincs annak, hogy a bencések mellett megjelentek a civil nevelőtanárok. Rovatunk olyan embereket mutat be, akik világiként vállalkoztak a teljes embert kívánó nevelői munkára. Drozdík Attilával Rábai László készített interjút.

Először is engeddd meg, hogy gratuláljak a Richter Gedeon Alapítvány „Kémia Oktatásért” díjához, amit az elmúlt hónapban vehettél át a Magyar Tudományos Akadémián. Mit jelent számodra ez a díj, és hogyan kapcsolódik a Pannonhalmán végzett mindennapi kémiatanári munkádhoz?

Köszönöm a gratulációt. A díjszámomra bátorítást, biztatást jelent. Főleg annak megerősítését, hogy eddigi munkám során jó, vagy majdnem jó úton jártam. Azt is tudom persze, hogy tanítási módszereim nem mindenkinek és nem mindig megfelelőek: a diákok a pozitív és a negatív dolgokat is kíméletlenül visszajelzik.

Ha jól tudom, akkor érettségi után először nem is tanárnak készültél? Megosztanád az Olvasókkal, hogyan is lettél mégis kémia-fizika szakos tanár?

Pályaválasztó gimnazistaként szőlész-borásznak készül-

tem, s a budapesti Kertészeti Egyetemre szerettem volna jelentkezni, hiszen a szőlőhöz és a borhoz gyermekkorom óta kötődöm apai nagyszüleim és édesapám jóvoltából. A szocialista Csehszlovákiában a külföldi tanulmányok lehetőségét azonban erősen korlátozták. Aki ilyen terveket dédelgetett, annak a gimnázium negyedik évfolyamát egy speciális központi gimnáziumban, Selmecbányán kellett elvégeznie. Természetesen már a negyedik évfolyamba is felvételizni kellett, ahová én még biológiából írtam meg a felvételit, a szőlész-borász szakot jelölve meg célozul. Néhány hét múlva azt a választ kaptam, hogy az állam döntése szerint a következő tanévben gimnáziumi osztályokból nem küldenek Magyarországra szőlész-borász szakra senkit sem, de cserébe több különböző akkori szocialista ország egyetemének sokféle továbbtanulási lehetősége közül választhattam, melyek többsége nem volt nagyon csábító, hiszen az utak legnagyobb része a nagy Szovjetunióba vezetett... Nem nagy lelkesedéssel mentem tehát Selmecbányára, de a párkányi gimnáziumban való maradásom mellett talán még kevesebb érv szólt. Családunk anyai ágában a tanári hivatásnak voltak komoly hagyományai, így ez a világ sem állt távol tőlem... Döntenem kellett: kitartok a borászat mellett és Lednicén, cseh környezetben folytatom szőlész-borász szakmérnökként, vagy anyanyelvemen, Debrecenben tanulok kémiát és fizikát. Az utóbbi lehetőséget választottam, s így a pozsonyi egyetemre már matematikából és fizikából felvételiztem, majd ösztöndíjasként a Kossuth Lajos Tudományegyetemre kerültem. Kedvenc poénjaim közé tartozik, hogy kémiából sem érettségiznem, sem felvételiznem nem kellett. Az egyetem elvégzése után azonnal Pannonhalmára kerültem, Ambrus atya, a gimnázium akkori igazgatója éppen kémia-fizika szakos férfi tanárt keresett... Említettem már, nem nagy lelkesedéssel mentem Selmecbányára, a tanév első félévét azóta is életem legnehezebb periódusai közé sorolom. Fogcsikorgatva csináltam végig, de most már nem bánom: kiváló „életiskolának” bizonyult, és a feleségemmel is itt találkoztam először.

Civilizált prefektusok

Tanári munkám mellett a szőlőtől és a bortól továbbra sem szakadtam el, rendszeresen jártam édesapámhoz Párkányba, hogy családi pincészetünkben minél tevékenyebb részt vállalhassak, s hogy az addig megszerzett gyakorlati tudás ne kopjon el. Sokat foglalkoztam közben a szőlő és bor kémiai vonatkozásaival is. Terveim között szerepel, hogy ezeket az ismereteket egyszer majd a kémiatanítás részévé tegyem, s nem csak a jelenleg is létező, alkalmi formában, hanem feldolgozva, a tananyagba építetten is.

A tanítás mellett jelentős szerepet vállaltál az Apátsági Pincészetnél: az indulás óta Te irányítod a szőlészeti munkát. Miért vállalkoztál erre a nem mindig egyszerű feladatra, és milyen tapasztalatokra tettél szert az elmúlt egy évtizedben?

Amikor véglegessé vált, hogy a Pannonhalmi Apátsági Pincészet saját telepítésű ültetvényekkel és saját szőlőfeldolgozóval sok év kényszerszünet után újraindul, ráadásul az ország legjobb borászainak közreműködésével, úgy éreztem, diákkori álmaim válhatnak valóra. A munka kezdetén még csak a lelkesítő, szívemengető dolgokat láttam: az új ültetvényeket, gépeket, a finom bort és a kiváló kollégákat. Ezek mellett azóta már jégveréssel, rendkívül mostoha időjárási viszonyokkal, kedvezőtlen gazdasági helyzettel és rengeteg bürokráciával is találkoznom kellett. Tudom már, ez is a munka része, együtt kell élni vele. A szőlészet és tanítás közötti időbeosztás kialakítása sem volt könnyű feladat. Mindent összevetve: nehéz volt az elmúlt tíz év, de megérte a fáradságot. Jelenlegi feladataim közül a munkák irányítása mellett talán az egyik dűlőnk ökológiai termesztésbe való bevonását látom a legnehezebb, de egyben legizgalmasabb célkitűzésnek. Ez azt jelenti, hogy az écsi Babszőkő-dűlőben, tíz hektárnyi területen osztrák, magyar és cseh szakemberek közreműködésével megkísérelünk minél természetesebb módon magas minőségű bor előállítására alkalmas szőlőt előállítani, s egy kicsit a modern szőlőművelés „fenntarthatóságát” is vizsgáljuk. A kísérlet nagyon érdekes, hiszen az alkalmazott módszerek némelyikében nagyapáink ismereteit vesszük elő újra, más módszerekben pedig a legújabb biokémiai kutatások eredményeire támaszkodunk. Eddig úgy tűnik, hogy ezek a módszerek a rendkívül kedvezőtlen 2010-es, illetve a lényegesen barátságosabb 2011-es évjáratban is használhatónak bizonyultak.

E sokrétű tevékenység mellett négy fiú édesapja vagy, akik közül kettő iskolánk tanulója. Mit tartasz legfontosabbnak a fiúk nevelése során?

Az otthoni és az iskolai nevelésről is azt gondolom, hogy nem sémákra és rideg elvekre kell felépíteni, nem hiszem, hogy a szülői és nevelési „hatékonyság” kurzusokon vagy könyvekből eredményesen tanítható. Az élet konkrét szituációk gyors egymásutánja, mindegyik azonnali és helyes döntést kíván. Nem könnyű feladat, de az alapprogram bennünk él, belénk íródott, csak szívünkre és értelmünkre kell tudnunk odafigyelni. Természetesen döntéseink, reakcióink egy része gyakran nem megfelelő, de ettől nem kell félni, csak tudomásul venni és szembenézni vele, majd a következő adandó alkalommal korrigálni. Ahogy a fiúk növekednek, egyre fontosabb problémává válik a pályaválasztás kérdése. Hogy ebben használható, bölcs tanácsot adhassunk gyermekeinknek, tudnunk kellene, milyen lesz az elkövetkező évtizedek civilizációja. Ha ennek a kérdésnek próbálunk utánajárni, sokféle, egymásnak legtöbbször homlokegyenest ellentmondó választ találunk. Jómagam úgy látom, hogy társadalmunk nagyon komoly problémák előtt áll, melyek megoldása rendkívül nehéznek látszik, hiszen az élet minden területét felölelik, s egymással is szövevényes kapcsolatban állnak. Abban pedig egészen biztos vagyok, hogy a modern tömegkommunikációs eszközök által festett jövőkép, melyen zselézett hajú menedzserek szaladgálnak sok-sok kutyával a kezükben, s életük legfőbb gondja az, hogy melyik sportkocsit, szőke cicát vagy nagyobb teljesítményű laptopot szerezzenek még meg, teljesen hamis. Minden értelmes felnőtt embernek kötelessége e létrontó szemléletnek hadat üzenni, s a fiatalok gondolkodását újra a valódi lehetőségek s problémák felé visszatéríteni.

Felvidéki magyarként több mint két évtizede Magyarországon élsz, ugyanakkor élő és erős gyökereid vannak szülőföldeden, Párkányban. Hogyan éled meg e helyzetet a hétköznapiakban és milyen távlatokat látsz e területen?

Szülőföldemmel és a rokonsággal nagyon intenzív a kapcsolatunk, szinte heti gyakorisággal látogatunk haza. Édesapámmal egy kisebb pincészetet is működtetünk, melyben mindig akad bőven tennivaló. Ez a kis pince és szőlő arra is remek lehetőség, hogy a fiúk a fizikai munka nehézségeivel és szépségeivel is megismerkedhessenek. A feltett kérdéshez kapcsolódva fontosnak tartom azt is megemlíteni, hogy családunk, s talán szülőföldem magyar ajkú lakóinak nagyobb része is örömmel fogadta az állampolgárságról szóló törvény megszületését. Sokan konkrét lépéseket is terveznek, vagy már tettek is az ügyben, vállalva meg a szlovák hatóságok gáncsoskodását is.

Iskolatörténet

Forradalmi láz

Október 24-én reggel már terjedtek az első hírek a Budapesten előző nap történetekről. Az elsődleges hírforrás a rádió volt. A hírek egyre gyakrabban jöttek, a diákok között általános beszédtema voltak az események, már rémhírek is lábra kaptak. Első sorban a Budapestről jött diákok aggódtak az otthoniak miatt. Ezért Sövegcs Dávid igazgató az ebédlőben étkezés előtt

DR. SÖVEGCS DÁVID
IGAZGATÓ

nyugalomra intette a diákokat, és közölte, bármi is történik Budapesten (ahol megfogalmazása szerint „két kommunista irányzat harcol a hatalomért”), Pannonhalmán nem fog felborulni a rend. Zseniális ötlettel megszervezte a hirdetőtáblára kirakott rövid kommunikék formájában a diákok hivatalos tájékoztatását, amelyet a folyamatos rádióhallgatásra beosztott diákok állítottak össze.

Október 27-én délelőtt a diákok rendezetten levonultak a faluba, ahol a Tanácsháza előtt egy rögtönzött ünnepségen, amelyen az egyik diák szavalta el a nemzeti dalt, megválasztották a falu Nemzeti Bizottságát. Az ünnepség után egy helybeli traktoros kötelet vetve a közelben lévő felszabadítási emlékoszlopra, ledöntötte a tetején lévő vörös csillaggal együtt. Az ünnepség után folytatódott a tanítás. Még aznap este két küldött érkezett Győrből, a Nemzeti Bizottságtól, mindketten korábban pannonthalmi diákok voltak. Az iskolát összehívták a Teleki terembe, ahol a küldöttek ismertették a Nemzeti Bizottság követeléseit. A faluban megalakult Nemzetőrségbe pár végzős diákot is beléptettek, akik feladata csak a Vár körüli járőrözés volt. Másnap, vasárnap a diákmise után, mintegy 60-80 diák elindult Győrbe, hogy „segítsék a forradalmat”. Gyalog mentek a kisváci vasútállomásig, ám amíg a vonatra vártak, odaérkezett motorbiciklivel a szökevények után küldött Botond és Tivadar atya, és meggyőzéssel, kizárással való fenyegetéssel rábírták őket a visszatérésre. A szökés után Dávid atya elrendelte a bejáratú vaskapu bezárását, a diákok csak prefektusaik kíséretében mehettek ki az épületből

sétálni. Idővel a felsős diákokból kapuőrséget is szerveztek, akik 2 órás váltással éjjel-nappal ott őrködtek, nem csak a diákok kimenetelének megakadályozására, hanem az idegenek bejövételének ellenőrzésére is.

Október 31-én Zerind atya a diákok leveleivel elindult Budapestre, ahová autóstoppal (a Mindszenty Józsefhez igyekvő külföldi egyházi küldöttség autóján) ért fel. A leveleket a fővárosban tanuló bencés szerzetes-növendékek segítségével két nap alatt kézbesítette.

November elseje tanítási szünnap volt, ekkor a diákok ismét levonultak a faluba, ahol a hősi emlékműnél, majd a temetőben megemlékeztek a forradalom áldozatairól. November elején Tihamér atya tartott egy ismertetést a diákoknak, ahol fájó szívvel hangoztatta, hogy véleménye szerint a szovjetek nem fognak beletörődni Magyarország elvesztésébe. November 4-én reggel a diákok többsége prefektusaitól értesült a szovjet támadásról, amelyet természetesen tragédiaként éltek meg. Az ekkor megjelenő osztály-újságok nyíltan hangot adtak a forradalom bukása feletti fájdalomnak. Lajos atya a történelem órák előtt könnyes szemmel olvasta fel Kozma Andor „Karthágó elesett” című versét. Nemsokára megjelentek az első menekülők, köztük fegyveres forradalmárok is. Egy alkalommal a diákok a bástyáról végignézték azt a kisebb ütközetet, amelyet menekülő tatabányai szabadságharcosok vívtak szovjet páncélosokkal.

November közepén már tömegesen érkeztek Nyugatra tartók Pannonhalmára, ahol éjszakára szállást is kaptak. Mintegy 2 tucat diákért szülei, rokonai jöttek és vitték el őket Nyugatra. November 11-én 5 fiú megszökött a diákmise után, a konyhán keresztül jutottak ki az épületből. Másnap a Szabad Európa rádión küldtek üzenetet, hogy szerencsésen megérkeztek Ausztriába. Rendszeresen érkeztek Nyugatról segélyszállományok: tejpor, sajt, és gyapjútakarók, „az amerikai nép adománya” felirattal. November közepén öt alkalommal jelentek meg szovjet páncélosok Pannonhalmán, általában csak a Főmonostor körül foglaltak el harcállást, és forradalmárokat kerestek. Egyik alkalommal végigjárták a tantermeket és a hálólhelyiségeket. Botond atya közvetlenül egy ilyen ellenőrzés előtt bújtatott el pár fiatal menekülő forradalmárt, akiket nem találtak meg a Főmonostor zegzugos pincéjében. Az élelmezési és fűtési gondok miatt a szokásosnál korábban, december 14-én kezdődött a téli szünet. A gimnázium igyekezett megszervezni, hogy a diákok csoportosan utazzanak, lehetőleg szülői kísérettel. Mindenki kapott

egy magyar és orosz nyelvű igazolást arról, hogy szünidőre hazautazó diák. A Budapest felé tartókat két bencés atya kísért el. A nagyon távol lakók közül párnak a hazautazása így is kalandosra sikerült. Megrázó élmények is adódtak, pl. a szétlőtt Budapesten történő gyaloglás, de ennél is megrendítőbb volt azoknak a diákoknak az élménye, akik azzal az apával utaztak egy vasúti fülkében, aki a forradalomban elesett fia holttestét vitte haza.

Január végén érkeztek vissza a diákok Pannonhalmára, feltöltődve a szünet alatt a forradalom alatti és az azt követő szovjet megszállás pusztításainak és a kommunista bosszúállás eseményeinek tapasztalataival. A bencés prefektusok és tanárok igyekeztek a hétköznapi megszokottságával elejét venni a diákok meggondolatlan cselekedeteinek. Még februárban jelent meg osztályújság a forradalom dicsőítésével, ám ezeket az újságokat az atyák megszüntették, sőt példányaikat össze is gyűjtötték és megsemmisítették. Többször figyelmeztették a diákokat, hogy ne tartsanak holmijuk között tiltott dolgokat, röpcédulákat, forradalmi verseket, és más, a kommunista hatalom által „ellenforradalminak” nyilvánított tárgyakat. Vészt jósló esemény volt, hogy az egyik II. osztályos diákot, aki a közeli erdőben séta közben megjegyzést tett a cirkáló helyi rendőrökre, bevitték a rendőrszere és gumibottal megverték. De volt farsangi bál, önkéntes véradás, és elkezdődött a készülődés március 15-e megünneplésére.

Március 13-án reggel az első órát követő szünet alatt több teherautóval pufajkások hada érkezett Pannonhalmára, körbezárták az épülettömböt, még géppuskaállás is építettek. A pufajkások behatoltak a Főmonostor és a gimnázium épületébe, és kezdetét vette egy általános házkutatás. A diákokat leterelték a Teleki-, más néven mozi-terembe, ahonnan csoportokban kieresztve, feltartott kézzel a fal mellé sorakoztatták őket és mindegyiküket megmotozták. Ezalatt a pufajkások végigjárták a hálókat és tantermeket, mindent átkutattak, az ágyakat feltúrták, a fiókokat kiborogatták, iszonyú felfordulást hagyva maguk után. Különös buzgósággal kutattak az igazgatói irodában és Dávid atya szobájában. Több, a rendszerre veszélyes tárgyat elkoboztak. Érdeemes tételeken felsorolni ezeket: egy prêmes sapkát vagy más néven usankát, egy vizipisztolyt, 2 töltényhüvelyt, egy tölténygyári pecsétnyomót, egy ponyvaregényt, egyéb könyveket, köztük egy Szunyogh-Misszálét, és egy Magyarország falitérképet, amelyből kivágták a forradalom előtti címet. Úgy látszik, a fali szekrényekben tárolt, hazulról kapott ennivaló is gyanús lehetett, mert azokból is eltűnt. Ezzel a zsákmánnyal a pufajkások nem sokkal 12 óra után elvonultak. Ám rövidesen egy kisebb csapat ebéd után visszajött. Az igazgatói irodában megverték Söveges Dávid igazgatót, majd egy teherautóra fellökdösve elvitték.

Szalai Béla Ph'58

Világot lát(t)unk

...a túratársak változnak csak

Kamasz koromban érintett meg a Magas-Tátra, a tátrai túrázás, mint amilyen első látásra belém oltódó szerelem. Egyetlen furcsasága, hogy nem kopik az évek múlásával. Van valami megmagyarázhatatlan fenségesség, vadság, tisztaság, amely mindenkit magával ragad. Ez az Isten tenyeréből kinőtt parányi vonulat, alig nagyobb alapterületű a Pilisnél, de ha valaki megpillantja a poprádi síkról a 2000 méter fölé magasodó gránit ormokat, úgy tud rácsodálkozni a látványra, mint a gyermek az első szivárványra. Ezt az élményt, ezt a csodát keresem évről évre a Tátrában, és még nem csalódtam soha.

Amikor a Qpacon kezdtem tanítani, kicsit sem lepődtem meg azon, amint Tálos Zoli bácsi szemébe könnyek szöktek, amikor a Tátra, a hegymászás, és a Sztari, a legendás késmárki testnevelő Grósz Alfréd szóba kerültek. Kimeríthetetlen kincsekről hallgathattam mindenki Tozóját, és ma is irigylem azokat, akik Tőle tanulhatták meg a mászás

fortélyait, és a csúcok, falak neveit. Ezt a rajongást próbálom töredékesen bár, de mint átvett stafétát tovább adni a mindenkori pannonthalmi diákoknak.

Idén nyáron másként történt minden, mint ami a terveinkben szerepelt, de ez így van rendjén. A hegyeknek nem lehet diktálni a tempót, a túrázóknak kell igazodni hozzájuk. És mivel nem a legjobb időpontot választottuk, csupán egyetlen nap volt a héten, amikor nem ömlött reggeltől az eső, így aztán nap mint nap jöhetett az utasokat manapság is kísérő hangzatos 'újratervezés' fordulata. De végtére is ez senkinek nem okozott csalódást, hiszen káprázatosan gazdag vidék, ahova az Isten a Tátrát emelte. És legalább végigjárhattuk a Szepességet, kezdve az árpádkori Kakaslomonic Szent László freskójánál, Késmárkon át egészen Lőcséig.

És azért kaptunk egy ajándék napot a hegymászásra is, kék éggel, tiszta idővel, és mi igyekeztünk megragadni a pillanatot, minél többet meglátni a Tátra kincseiből. Tizenegy órás túránkon a lengyel határtól Poprádig keresztül másztuk a hegységet. És talán ez a nap elég volt arra, hogy tűz gyúljon a szemekben, a szívekben, hiszen rövid idő alatt megtapasztalhattuk a hegymászás sokféle szépségét. Mesés rétek, robogó patakok, véget érni nem akaró tófalak, havas és láncos mászás, átkelés hágón, majd beereszkedés az omladékon csúszkálva, forró tea a Rabló menedékházban, a Nagytarpataki-völgy panorámája, és a tapasztalat, hogy sikerült, végigjártuk.

Aki átélte, már nem szabadulhat az élményektől, és remélem számára is örök szerelemmé lesz a túrázás a Magas-Tátrában.

Erdőssy István

Csíkszereda - Naplórészlet

2000 km busszal, 120 óra a Csíki-medencében – ebből 60 napsütéses óra, 38 pannonthalmi bencés diák, 38 csíkszeredai diák a Segítő Mária Katolikus Gimnáziumból, 10 tanár, 19 helyszín, 40 pár jégkorcsolya, 20 km biciklizés, naponta 1-2 vártemplom.

2011. szeptember 23. péntek

Tizenöt órás buszút hegyen, vízen, országhatáron át. Azt már most érzem, hogy jó helyen vagyunk itt Csíkszeredában, s jó emberek fogadnak minket.

2011. szeptember 24. szombat

Miután tegnap a diákokat hazavitték magukhoz az erdélyi fiúk és lányok a hétvégére, minket a csíkszeredai tanárok vettek

Világot lát(t)unk

vendégszeretetük oltalma alá. Erdély: egyenlő szilvapálkás-ötfogásos vacsorák, egyenlő vidám hangulat, egyenlő nagy beszélgetések, egyenlő nagy barátságok. A baráti hangulatnak azonban kevés nyomát találtuk a Csíkszereda-Brassó jégközi meccs nézőteréről, ahol a tegnapi estét egy részét töltöttük.

Repültek a csillagozottabbnál csillagozottabb utasítások, de szigorúan nem a mi sorainkból, hanem a helyi felhevült szurkolóktól, ami nem is volt hiábavaló: hosszabbítással nyertünk, mondhatom így, hiszen már egy nap itt létünk után otthonosan mozgunk a városban, barátaink vannak, és itthon érezzük magunkat.

Reggel óta úton vagyunk az iskola Villám nevű kisbuszával. Van, hogy a név mindent elárul. Esetünkben ez nincs így. Egyedüli érdeme Villámnak, hogy nem hagyott ott az út mellett a Csíkszereda-Csíksomlyó-Homoródfürdő-Parajd-Lengyelfalva-Székelyudvarhely-Székelyderzs-Csíkszereda kétnapos kirándulásunkon. Azt gyanítom, hogy Titusz atya, Elréd atya és Henrik atya imái is hozzájárultak sikeres visszaérkezésünkhöz. (Szerencsére Dénesi tanár úr végig fotózott, így mindenről marad emlék: Orbán Balázs emlékház, Sósoros, az új parajdi sóbánya, Gyümölcsfesztivál Udvarhelyen, unitárius erődtemplom Székelyderzsen.)

2011. szeptember 25. vasárnap

Remélem, a fiúk is legalább olyan tartalmas és izgalmas programokat élhettek át, amiket mi a két nap alatt, s holnap szerencsésen érkeznek vissza a közeli falvakból csíki barátaikkal. De jó itt lenni!

2011. szeptember 26. hétfő

Azt hittem, a mi gazdag hétvégi kirándulásunkat nem tudják a diákok túlszámolni, de az elbeszéléseik alapján be kell ismernem, hogy tévedtem. Székely bál, lakodalom, birkavágás és tor, motorozás a Hargitán, Ezeréves határ, pityókaszedés, Csíksomlyó tarkították többek között a fiúk hétvégéjét, így a ma reggeli szentmise és a délelőtti városnézés között élménybeszámolóktól volt hangos a csoportunk. A délutáni csikdelnei Szent János templom és a Csíkszépvíz-örmény templom külön oldalt igényelne. Ide még egyszer vissza kell jönni.

2011. szeptember 27. kedd

A mai nap isteni ajándék volt mindannyiunk számára. Elsétáltunk a csíksomlyói kegytemplomhoz, onnan fel a nyeregbe, majd a Kissomlyón álló Salvator kápolnához és a Jézus kápolnához. Nem volt rajtunk kívül ott senki. Vagy mégis.

2011. szeptember 28. szerda

Útban Gyergyószentmiklós felé megálltunk Márton Áron püspök szülőfalujában, Csíkszentdomonkoson. A mai napra nem írok mást, csak egy idézetet a szentként tisztelt püspöktől: „Az emberek már nem embertársak, hanem vetélytársak, sőt ellenségek között élnek, s csupa ellenségtől vagy versenytárstól körülvéve, kietlen magányosságban, elhagyatottan, egyedül érzik magukat. Sürgető kötelessége mindenkinek, elsősorban pedig azoknak, akik keresztényeknek mondják magukat, hogy megmutassák, mi a szeretet.”

2011. szeptember 29. csütörtök

Már hazafelé tartunk. Még látjuk a Hargitát, de már nem látjuk az itt hagyott barátainkat. Egyelőre az sem vigasztal, hogy megállunk Segesváron és a berethalmi erődtemplomot is megnézzük, hogy bepillanthassunk a Szászok földjére. Még egyelőre Tamási Áron világa varázsol el, s Ábelra gondolok.

Kovács Alida tanárnő

Bencés diáksapkában Mikos János szombathelyi püspökkel

Hic fuit

Megemlékezés Habsburg Ottóról

Amikor július 17-én, az esti imaórában, a Magnificat alatt Károly és György főhercegek elhelyezték édesapjuk szívurnáját a bazilika altéplomában, Habsburg Ottó hazatért. Ugyanúgy, ahogy hosszú, gazdag élete során számos alkalommal a nagyobb kihívásokra készülve: eljött Pannonhalmára megpihenni, feltöltődni. Hazatéréssel egy több mint ezer éves időív is lezárult. Géza fejedelemmel kezdődött, 996-ban, jóllehet igazi királyi apátság csak öt évvel később lettünk. Most azonban nem a régmúlt idők nagy „hic fuit” királyaira emlékezünk, hanem Ottóra, a bencés diákra, ahogyan Pannonhalma ismerte.

Ősi hagyomány folytatódott, amikor kisgyermek korában bencés nevelőket kapott az utolsó Habsburg trónörökös. A bencés atyák Trianon után és a királyi család száműzetése után is kitartottak feladatuk mellett. Blazovich Jákó, Vlasics Róbert, Wéber Jácint, Solymos Vendel és Bánhegyi tanították Ottót és testvéreit. Ottó főherceg egyéniségének formálásban Blazovich Jákó atya tett a legtöbbet. Ottó főherceg később erre így emlékezik vissza: „Ő tanított meg népe szeretetére. Nagy magyar hazafi volt, jóllehet horvát szülők gyermeke. Ő oktatott arra, hogy a népek nem lehetnek egymás ellenségei a Duna medencében. Tőle tanultam meg horvátul. Azután a szociális igazság utáni érzéket ébresztgette bennem. Később is az ő hatása alapján szereztem be a „népi írók” munkáit, amelyek a földreformot sürgették.”

Amikor Ottó főherceg befejezte tanulmányait, levelet írt a Rend koadjutor apátjának, Kelemen Krizosztomnak, amelyben háláját fejezte ki nevelő Rendje iránt és név szerint is felsorolva megköszönte tanárainak, hogy „megismertem és bensőségesen megszerettem a magyar művelődés kincsesházát.” Különösen is hálás köszönettel tartozik Bárdos Remig főapátnak és a Koadjutornak is. Ígéri, hogy közte és a Rend között a kapcsolat nem szakad meg, „mert ezentúl a 'Magyar Bencés Deákok' nagy és értékes erkölcsi testülete tagjának tekintem magam.” A Rend kapcsolata a királyi családdal lelki kötelék is maradt. A két világháború közti időszak perjeli naplóiban évenként szerepelnek azok a megemlékező misék, amelyeket az elhunyt IV. Károly királyért, valamint a királyi család élő tagjaiért, különösen is Ottó főhercegért végeztek.

Habsburg Ottó világjáró ember lévén, a kettészakadt világ ellenére is találkozott a külföldön élő magyar bencésekkel, köztük egykori tanára Blazovich Jákó bencés unokaöccsével, az ugyancsak bencés Blazovich Ágostonnal, aki 1946-tól Bécsben élt. Több alkalommal látogatott a németországi Burg Kastl magyar gimnáziumába, ahol Galambos Ireneusz,

Karikás Günter és Endrédi Csanád magyar bencés tanárokkal tartott mély kapcsolatot. Ismerte a kaliforniai és a brazilai magyar bencés alapításokat, annak bencés perjeleit is.

Habsburg Ottó és felesége, Regina főhercegnő hazai útjaik során szinte mindig ellátogattak Pannonhalmára. Szívélyes baráti kapcsolatot alakítottak ki Szennay András főapát úrral. Ennek a kapcsolatnak köszönhetően – a család hagyományát szinte törés nélkül folytatva – kérték a főapáttól,

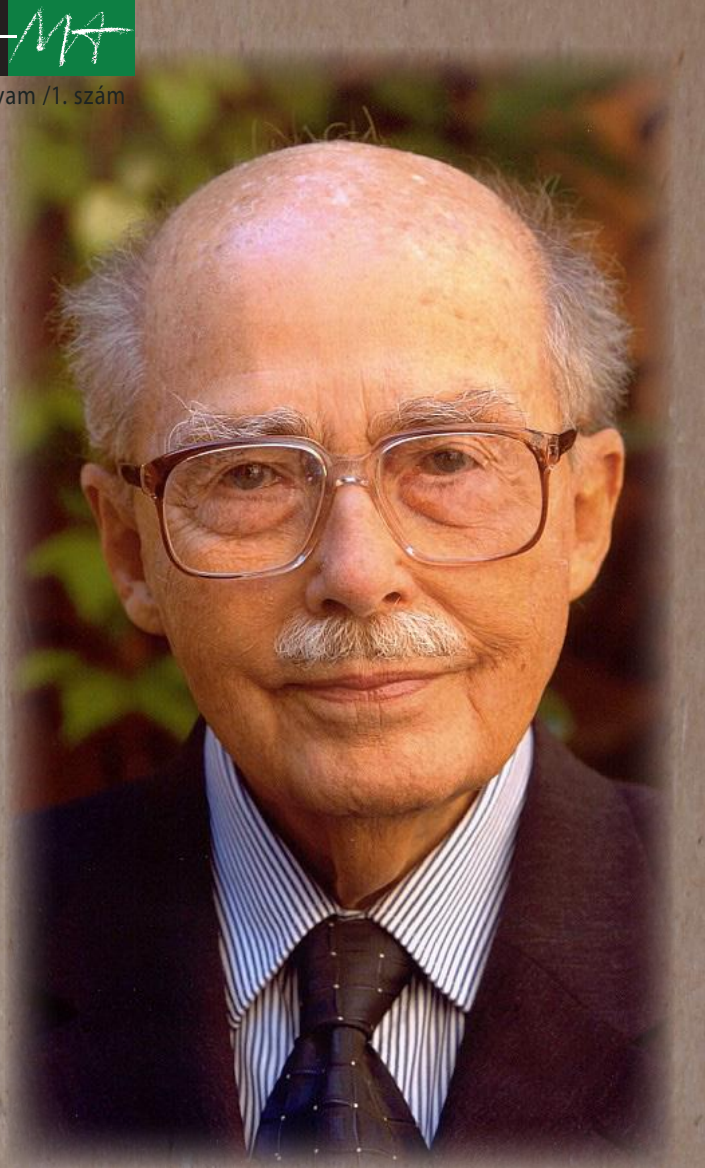

hogy fiaik, Károly és György, magyar nyelvet tanulhassanak Pannonhalmán. 1990-ben meg is érkezett a két fiatalember, hogy Farkas Vidor bencés atyától magyarul tanuljanak.

Habsburg Ottó számtalan alkalommal karolta fel Alma Matere ügyét. Nem csak pannonhalmi és tihanyi látogatásai alkalmával támogatta a bencés rendet, hanem nemzetközi fórumokon Európa szerte hirdette megbecsülését és irántunk való szeretetét. Asztrik főapát úr felkérésére Ottó főherceg elvállalta a baseli székhelyű Pannonhalma Barátai Köre fővédnöki tisztségét. 1996-ban, Pannonhalmi millenniumakor tett pannonhalmi látogatása kapcsán, mint egykori bencés diák, jelenlétével tisztelte meg a Bencés Diákszövetség májusvégi találkozóját. 2001. május 27-én Ottó és Regina 50. házassági jubileumát Mariazellben a pannonhalmi főapát áldotta meg.

Köszönjük értünk való imáját és munkáját. Szent Benedek atyánk és Szent Márton püspök pártfogásába ajánlva a főherceg szívét, kérjük Istent, hogy a jót, amit Ottó szolgájában megkezdett, ő vigye végbe, akinek mindenre hatalma van.

Várszegi Asztrik OSB

Bíborosi búcsúztató

Emberi tartásának két olyan oldalát csodálom, amelyet a régi császári világ összeomlásától fogva hosszú élete során mindvégig példaszerűen képviselt. Egyfelől azt a képességét, hogy éberen és félelem nélkül felvállalja az új helyzeteket. Másfelől bátor és határozott kitarását minden olyan érték mellett, amelyet származásából adódó örökségének és küldetésének felismert. Ezzel magyarázható a róla alkotott ítéletek ellentmondásossága: egyeseknek túl modern és haladó szellemű, másoknak túl konzervatív, sőt reakciós volt. Valójában – én így gondolom – ragyogó példája ő a saját és mással össze nem cserélhető hivatása iránti csillogó, egy életen át tartó hűségnek.

Habsburg Ottó elfogadta hivatását azzal a keresztény hittel, amelyet ritka mélységben ismerhetett meg szülei életének példáján. Családi örökségét küldetésnek és hivatásnak tekintette. Nem révedt a múltba, de nem engedett azok megfélemlítéseinek sem, akik a múltat kisebbiteni akarták és csakis az árnyoldalait vették észre. Élete példájával megmutatta, miként meríthetünk minden görcs nélkül a múltból a jövő számára. A múlttal való bánásmód területén csak tanulhatunk tőle. Tanulni pedig sohasem szégyen.

A politikai korrektséghez tartozik, hogy az „isten kegyelméből való” uralkodói hatalom eszméjét múltnak tekintsük. Habsburg Ottó – a fogalom eredeti értelmének megfelelően – felelősségként értelmezte. Nem az uralkodásra támasztott előjognak tekintette, hanem olyan küldetésnek, amellyel a ránk bízott feladatokat, amelyek közt az életünk zajlik, felelősséggel elfogadjuk Istentől. Isten előtti felelősségünk ez a ránk bízottakért; és ezt a felelősséget nem tudjuk letenni vagy másra hárítani.

1971-ben Habsburg Ottó arról írt, ami most, negyven évvel később valósággá vált számára: „Amikor az ember Teremtője színe elé lép, ő előtte nem számít más, csak a kötelességteljesítés és a jóakarát. Isten nem várja az embertől, hogy nagy győzelmekről számoljon be. A sikert úgyis ő adja. Tőlünk csak azt várja, hogy tegyük meg azt, ami erőnkől telik.”

Részlet Christoph Schönborn bíboros Habsburg Ottó temetésén mondott beszédéből - Dejcsecs Konrád OSB fordítása

Életünk

Te is lehetsz hajléktalan!

Szent Márton 2011

Gábor és Péter

Jó pár éve télen a rákoskeresztúri temetőben komoly értelmiségiekkel – Karátson Gábor és Balassa Péter beszédeivel – emlékezünk azokra a hajléktalanokra, akik akkoriban fagytak meg az utcán. „Egy írástudó odament, és így szólt hozzá: Mester, követelek, akárhová mégy. Jézus így válaszolt: A rókáknak van barlangjuk és az égi madaraknak van fészkük, de az Emberfiának nincs hova fejét lehajtania.” (Mt 8,20) Jézus az első hajléktalan, őt kell követnünk. Sose gondoltam volna, hogy ilyen egyszerű.

József és Gyula

Szünet után rögtön indul az idei Szent Márton-hét, éppen azokban a napokban, amikor bemondja a rádió a 150 ezres törvénytervezetet. Mintha két malomban örölnénk. Projekthétnek hívjuk már: a diákok letesznek valamit – az összegyűjtött pénzt – a végén, amit teljesen önállóan találtak ki, csináltak meg – bolhapiaccal, osztályprogramokkal, etetéssel – az elejétől a végéig. Közben megtanulnak talán valamit. Kicsit segítjük őket, hívunk vendégeket. Vasárnap egy bolgár rövidfilmmel indítunk, hétfő este Hofner József jezsuita atya tart előadást. Kicsit kevesen vagyunk. A családok szétesésére vezeti vissza a hajléktalanságot. Az anya marad a gyerekekkel, az apa kikerül szép lassan az utcára. Nincsenek is nagyon cigány hajléktalanok, mert ott olyan erős a családi kötelék. Nem veszhet el senki. Gyilkosságnak, sőt, aljasságnak nevezi a készülő törvényt. Szerdán nem tud eljönni Soltész Miklós államtitkár, hogy megkérdezzük a törvényről, de csütörtökön itt van Balog Gyula jelenleg is hajléktalan, volt minisztériumi tapasztalati szakértő. Nem kérdezték komolyan a szakértelmét, azóta osztályfőnöki órákon mondja el, hogy amikor hajléktalan lett, akkor tette le a poharat. „Alkoholista vagyok!” – emiatt nem iszik. Kérdéseink belénk szorulnak, nem marad idő.

Szilvi és Rita

Szokott módon indul a banzáj: bolhapiac, árverés. Jó pénzért kambodzsai békefenntartó pisztolytáskájára lehet licitálni, vagy éppen osztály-továbbalásra (13 ezer Ft). Így legalább drágább, mintha külön-külön vennék. Ára van a közös döntésnek. Titkos bizottság járja a helyszíneket: Sümegi Szilvia (angol) és Villányi Rita (olasz) párban, Komálovics Zoltán (magyar) magában – nemcsak nyelvi megfigyelőként. Legjobb osztály, legjobb dizájn, legjobb program. Van itt „Fedél nélkül” különkiadás hajléktalannal, élő liba, de jó pénzért, akciósan kint tölthetem az éjszakát a tornaterem teraszán: „Máshol 150.000 Ft, nálunk csak 500 Ft 300 Ft!” Így legalább én is ki tudom fizetni – de nem alszom kint. A szokottnál is hidegebb ősz van. Beülök az autóba, hazamegyek a hajlékomba, éjfélkor bebújok az ágyba.

Miklós és Gyula

A Máltai Szeretetszolgálat hajléktalan-ellátására gyűjtünk. A felfordulás közepén, a csendesórán Vecsei Miklós alelnök az egyik előadó. Vetítéssel kezdi: „Ez itt egy orvos.” „Ez egy tél eredménye!” Az egyiknek mind a 20 ujját le kellett vágni egy éjszaka után,

mert elment havat lapátolni, és nem volt jó ruhája. Próbáljuk elhinni a tényeket, és túltenni magunkat a „Miért nem megy dolgozni?” költői kérdésén. „Ezt nem hívjuk hajléktalanságnak csak azért, mert vidéken van, Budapesttől 200 km-re.” – nézzük a cigány családot az udvaron, meg a lakást belülről. Aha, vidéki cigány telep, fővárosi hajléktalanszálló. Innen megy iskolába a gyerek, persze, hogy nem mosdik. A szag szegregál. Meg hogy a kukázás munka. Végül egy fájó történet egy cigány barátról: „Elvinnél-e bemutatni az anyukádnak?” – kérdezi Gyula. „El” – válaszolja Miklós, de tudja, hogy valójában nem. Mert Miklós nem tudta megtenni a lépést, amit Gyula viszont meg tudott tenni. Azért jut valami jó is a végére: aki szeret, akit szeretnek, az nem lehet hajléktalan. Így már mehetünk vacsorázni.

Asztrik és Ambrus

Szent Márton napja, november 11. péntek, reggel 9 óra. Sorakozó az főmonostori kapunál. Száraz, hűvös helyen tartjuk, katonai emlékek jönnek – a dandárdiszkó. Főapát úr áldást mond, majd együtt imádkozunk. Nincs bazilika, el kell mennünk. Indul a Szent Márton-zarándoklat, tényleg gyalog megyünk. Szent Márton-hegyről Szent Márton-templomba. Körmeneti keresztet visznek a nagyok. Kígyózik az iskola a Horogban Ravazd felé, kb. 300 méter hosszúak lehetünk mindösszesen. Beszélgetünk egymással, akik összeverődünk. Én például programozásról, ahogy utoljára 20 évvel ezelőtt az egyetemen. Gyönyörű idő van, még tűz a nap.

Elkényeztetett emberek lévén, szoknunk kell a templomteret. Ambrus atya vezeti a liturgiát. „Kortársunk Szent Márton”. Most már biztos: vagy Szombathelyen, vagy Pannonhalmán (Ravazdon, azaz Sabaria Siccán) született a katonacsalád sarja. Albin atya frissiben írt veretes énekszövegét énekeltük a Márton-történetről.

Mária és Ernő

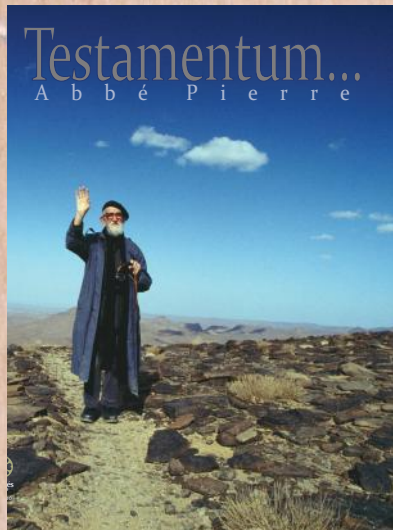
A liturgia végén civileket várunk. A ravazdi polgármesterasszony Feketéné Varga Mária büszkén beszél a faluról, Béla-kútról, bencésekről, II. Józsefről. Sokan nem szeretik az ünnepi misék utáni profán beszédeket. Még tapsolunk is. Kijövünk a templomból, már nem süt a nap. Elkelne még egy fél köpeny. Szétoszlik az iskola ebédre: ki a Jegenye étterembe megy, ki a Művházba. A 12-esekkel bort kóstolunk Ernő bácsinál – Badacsonyi és Pannonhalma közt félúton. Jól esik a pogácsa meg a meleg. Beszélgetünk, újratöltünk. Vidáman érkezünk pörköltet enni. Utolsók vagyunk, de most duplán ehetünk, miénk a maradék is. Flottul ment minden, szükségéből erény.

Lázár és Márton

A záró koncerten a Grencsó Kollektív 3 játszik a megszokottnál kicsit nehezebb, szabad improvizációs jazzt. „Vegyetek egy CD-t, aztán másoljátok le!” – szól a Szent Márton-i gesztus. Utána pizsamás ima a lépcsőházban. Eredményhirdetés, 860 ezer Ft, több mint tavaly, múltóban a válság. Titusz atya a szegény Lázár és a gazdag történetét olvassa: „bárcsak jóllakhatna a gazdag asztaláról lehulló morzsákkal; de csak a kutyák jöttek hozzá, és nyaldosták a sebeit. (...) te megkaptad javaidat életedben (...) Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak...” Akkor hallgassanak Mártonra. Te is lehetsz Szent Márton!!

Barcza István

Könyvajánló

Abbé Pierre: Testamentum

„Ahogy öregszem, lassanként kirajzolódik előttem a feladat. Eleinte nem figyelek rá, mert túlságosan vakmerőnek tűnik... de nem sikerül elhallgattatnom a hangot, amely arra sürget:

»Mielőtt elmegy, mondd el nekünk, amit tudsz.«

Ha ma nem fogadnék szót, úgy érezném, hogy eltemetem egy élet talentumát. Természetesen nem a személyemet övező érdemeket, hanem mindazt, amit az élet viszontagságai – sokszor nem kevés ellenállás után – megértettek velem.

Elmondani, amit tudunk... Aki ezt megpróbálja, annak észre kell vennie, minden tudásunk mindössze néhány bizonyosságra vezethető vissza.

Számomra három ilyen bizonyosság van: az Örökkévaló mégis maga a Szeretet; mégis szeretnek bennünket; és mégis szabadok vagyunk.

Bárcsak sikerülne továbbadnom ezt a három bizonyosságot!”

A nagyvilágban, különösen szűkebb hazájában, Franciaországban, már életében mítosz övezte Abbé Pierret, ezt a fehér szakállas, törekeny katolikus papot, akinek alakja 2007-ben bekövetkezett halála után is egyre megszólítja mindazokat – hívőt, nem hívőt egyaránt –, akik így vagy úgy kapcsolatba kerülnek személyével. Az először kapucinus szerzetesként, majd világi papként szolgáló fiatalember tehetségszármazása és törekeny egészsége ellenére úgy döntött: életét a társadalom peremére taszítottakkal fogja megosztani. A második világháborúban üldözötteket bújtatott, majd megalapította a hajléktalanokat befogadó Emmausz közösséget, sőt egy ideig a francia Nemzetgyűlés képviselőjeként állt ki a legszegényebbek ügye mellett. Akár harcos aktivistaként, akár szelíd bölcsként lépett fel, személyének hitele tehette őt hazájának lelkiismeretévé – ahogyan többen nevezték –, ugyanakkor a legnépszerűbb franciává, aki sportolókat, filmszillagokat, tudósokat utasított maga mögé a népszerűségi listákon.

Varga Mátyás OSB

Támogatóinknak

Szakképzési hozzájárulás

Egyházzenesz-képzésünk révén jogosultak vagyunk a szakképzési hozzájárulás fogadására. Hálás szívvel köszönjük, hogy a 2010-es évben és idén első félévben is sok öregdiákunk támogatott bennünket ebben a formában. Iskolánk számára továbbra is létkérdés, hogy a gazdasági válság idején is találjunk támogatókat. Az a tiszteletteljes kérésem, hogy gondold át: az ismeretségi körödben melyik céget, vállalatot szólíthatnánk meg, hogy szakképzési hozzájárulását iskolánknak juttassa.

A támogatás iskolánkba való eljuttatásának határideje december 31-e, tehát kérlek, hogy mihamarabb lépj!

Ezzel kapcsolatban közvetlenül nekem írd a titusz@osb.hu címre, vagy keresd adományszervező munkatársamat, Fekete Miklóst (miklos@osb.hu, +36-30-256-1776)

Hálás köszönettel: Hardi Titusz OSB igazgató

Kedves Barátaink!

Köszönettel tartozunk Nektek. Az elmúlt pár hónap adományszervező munkája bebizonyította, hogy felelősséget vállaltok jelenlegi diákjainkért. Számos itthon és külföldön élő öregdiákunk tisztelt meg bennünket támogatásával. A tanév elején alapítványunk kuratóriuma úgy döntött, hogy az anyagi nehézségekkel küzdő szülők kérésére Szociális Alapunkat kiterjesztjük, és mostantól az osztályok tanulmányi kirándulásait is támogatjuk. Eddigi támogatóink szűk körétől kértünk segítséget, aminek köszönhetően több százezer forintot gyűjtöttünk össze. Köszönetünk másik tárgya a rendkívül közkedvelt vívásoktatás támogatása. Tavaly májusban a Pro Pedagogia Christiana Alapítvány segítségével első ízben rendeztük meg a Szent Márton vívóversenyt katolikus iskoláknak és helyi sportegyesületeknek.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani nagylelkű adományaitokért.

Fekete Miklós, adományszervező

Opaci gólyák

IX.B.

Osztályfőnök-prefektus: Dejsics Konrád OSB

prefektus: Pogány Péter

1. Andrónyi Tamás, Nyírád
2. Balassy Csanád, Budapest
3. Bencs Miklós, Kaposvár
4. Berecz Levente, Vál
5. Bori Dániel, Nagyszékely
6. Böcz János, Kiskunhalas
7. Cseh Barnabás, Alcsútdoboz
8. Faltum Dániel, Nemesnádudvar
9. Garamhegyi Fülöp, Szentendre
10. Gerencsér László Ádám, Nagykanizsa
11. Hutton Mills René, Budapest
12. Iváncsics Máté László, Budapest
13. Járfás Zsombor Márton, Bicske
14. Kovács Zsombor Márk, Kaposvár
15. Kovács Fülöp, Budapest
16. Kovács Bálint Szilveszter, Miskolc
17. Kovács Levente, Budapest
18. Kövespataki Marcell, Érd
19. Magyar Dániel, Herend
20. Marek Vince, Esztergom

29. Szabó Márton, Sopron
30. Szalai Dávid, Budapest
31. Szedenics Krisztián, Sopron
32. Telek Máté, Csólyospálos
33. Tóth Donát, Baracska
34. Tóth Szilárd Ákos, Gyömöre
35. Varga Dániel Kristóf, Sopron
36. Vejtey Zsombor, Felsőnyék

21. Molnár Csongor, Szombathely
22. Pály-Kiss Sándor György, Beregdaróc
23. Pék Bálint, Veszprém
24. Pék Norbert, Veszprém
25. Rácz Boldizsár János, Piliscsaba
26. Rostás Bence Mór, Nyírkércs
27. Sebestyén Bence, Győr
28. Surányi András, Gyál

VII.A.

Osztályfőnök-prefektus: Németh Tamás

prefektus: Lipták István

1. Ágoston Álmos Pál, Kecskemét
2. Balaskó Levente Márk, Szaknyér
3. Bángi-Magyar Tódor, Budapest
4. Báthy Márton, Poroszló
5. Bella Márton Áron, Budapest
6. Benkő János, Budapest
7. Bodó Bálint Imre, Budapest
8. Bognár Kristóf, Nyúl
9. Csécsei Zsombor, Gyöngyössolymos
10. Csörgő Bence, Vágkirályfa
11. Domonkos Örs, Budaörs
12. Dosztár Bence, Mátyás
13. Hortobágyi Gábor, Kecel
14. Horvát Péter, Budapest
15. Incze Illés Benedek, Sopron
16. Jauch Norbert, Bonyhád
17. Kálmán Gáspár, Szeged
18. Kálmán Boldizsár, Szeged
19. Kálmán Roland, Ravazd

20. Kovács Balázs, Budapest
21. Króner Dominik Kristóf, Fehérvárcsurgó
22. Kurja Gergely, Nyúl
23. Matus Dániel, Doborgaz
24. Milbik Zsombor, Debrecen
25. Palkó Dániel Előd, Budapest
26. Papp Levente Sándor, Pécs
27. Pintér Gergő, Nemesvámos

28. Pozsgai Bence Lajos, Táplánszentkereszt
29. Réti Benedek Farkas, Siófok
30. Szalai János Illés, Veresegyház
31. Szálkai Ádám, Jászberény
32. Tóth Dávid, Nyúl
33. Vámosi Filip Roland, Szuha
34. Varjasi Máté Gábor, Budapest
35. Vöröskői Bálint, Keszthely

